บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะผู้วิจัยขอเสนอผลการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
2. ศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น

การดำเนินการก่อนการทดลอง

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจและคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น โดยเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง 1 โรง โรงเรียนในเขตกึ่งเมือง 1 โรง และเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท 1 โรง รวมจำนวน 3 โรง โดยคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีความยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งได้กลุ่มเป้าหมาย 3 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) เป็นโรงเรียนในเขตกึ่งเมือง และโรงเรียนบ้านหนองนาคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท 1 โรง แล้วดำเนินการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในการร่วมมือดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 4 การประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและผู้บริหาร

และคณะผู้วิจัยได้ร่วมมือกับวิทยากรจากศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (โครงการวิจัยที่ 2 การสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง) โดยดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเพิ่มเติมในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

การดำเนินการและผลสะท้อนของการปฏิบัติการในวงจรที่ 1

ขั้นวางแผน (Planning)

คณะผู้วิจัยได้ประชุมครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีการวิเคราะห์หลักสูตร หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนก็เตรียมเครื่องมืออื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย แล้วร่วมกันกำหนดปฏิทินในการดำเนินการ รวมทั้งนัดหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังภาพต่อไปนี้

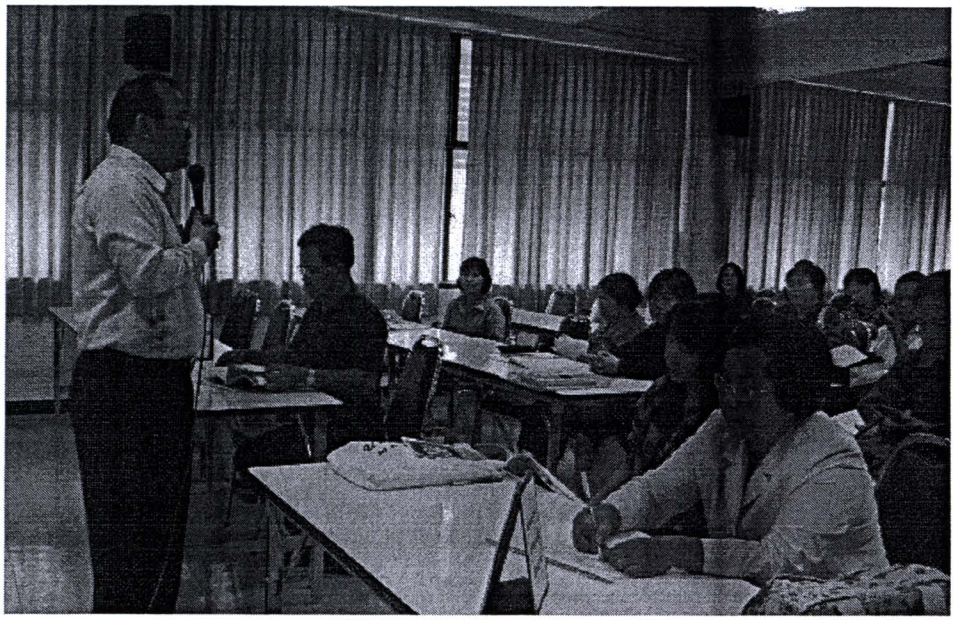

ภาพประกอบที่ 5 ประชุมครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้

ส่วนคณะผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการนิเทศ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แล้วประชุมเพื่อนัดหมายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่างๆ กับคณะวิทยากรที่จะดำเนินการนิเทศและผู้ช่วยนักวิจัยในการเก็บรวมรวมข้อมูลดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 6 ประชุมเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านสถานศึกษา ผู้บริหารทุกสถานศึกษาประชุมวางแผนกับคณะครูอาจารย์ โดยมีการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฐมนิเทศผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและให้ร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการของสถานศึกษาของผู้บริหาร ดังนี้ "มีการประชุมครู สร้างความตระหนักถึงหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะครูให้มีการเกิดความตระหนักก่อน ให้เห็นความสำคัญว่ามีประโยชน์อย่างไร อีกอย่างก็เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของรัฐบาลและเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาด้วยซ้ำ" (ผู้บริหาร 1) "ผู้ปกครองนี้ชี้แจง 2 ครั้ง ก่อนจะปิดภาคเรียนเราจะประชุมผู้ปกครองร่วมกับนักเรียนก็ชี้แจงว่าขณะนี้เรากำลังร่วมโครงการกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง แล้วก่อนเปิดเรียนเราประชุมผู้ปกครองครั้งหนึ่งแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาก็ประชุมครั้งหนึ่งแล้วเพื่อชี้แจงการพัฒนาครูนี้เราได้เตรียมการอะไร" (ผู้บริหาร 2) "หลังได้รับการอบรมมาแล้วได้ประชุมคณะครู 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 11 พฤษภาคม ช่วงเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียนก็เลยต้องแนะนำข้อมูลตอนนี้ เพราะเนื่องจากว่าเราต้องนำมาใช้ให้ทันเปิดเทอม คือจะนำมาใช้วันที่ 18 ครั้งที่ 2 วันที่ 15 พฤษภาคม แล้วครั้งล่าสุดคือวันที่ 19 พฤษภาคม เนื่องจากว่าวันนั้นเป็นวันที่ต้องประชุมผู้ปกครองเลยแจ้งให้ทราบว่าปีนี้ บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ เขาต้องไปคลุกคลีอยู่กับชาวบ้านให้ครูและนักเรียนได้เข้าไปศึกษาในชุมชน ก็เลยแจ้งผู้ปกครองทราบ และเราได้ประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าวในหมู่บ้านให้รับทราบนั้นคือสิ่งที่เราได้ทำมา ส่วนในเรื่องการเรียนการสอนหลังจากได้ไปอบรมมา ได้มอบหมายให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกครั้งทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดแทรกเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในสาระฯที่ตนเองรับผิดชอบ ทุกระดับชั้น"ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์นักเรียนโดยนักเรียนได้เล่าถึงการเปลี่ยนแปลงในภาคเรียนนี้ว่าก่อนเปิดเรียนครูได้ประชุมและแจ้งให้ทราบว่าจะมีการจัดการเรียนรู้ที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดังผลสัมภาษณ์นักเรียนดังนี้ "ครูแจ้งให้ทราบว่าเปิดเรียนจะมีการสอนที่สอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียง" (นักเรียน 1) "มีการประชุมผู้ปกครองและนักเรียนโดยผอ.ได้บอกว่าเทอมนี้จะมีการสอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปในรายวิชาต่างๆ" (นักเรียน 2) "โรงเรียนได้ประชุมว่าเราต้องน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้และได้ยินครูประกาศหอกระจายข่าวหมู่บ้านด้วย" (นักเรียน 3)

ขั้นปฏิบัติการ (Action)

ครูผู้สอนในทุกสถานศึกษาดำเนินการสอนโดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นโดยมีทั้งหมด 56 หลักสูตร ดังนี้

1. ภูมิใจในภาษา ภูมิปัญญาบ้านเฮา
2. ภูมิใจศรัทธาอาชีพในท้องถิ่น
3. ตรรกศาสตร์ มีเหตุผล น่าค้นหา
4. สถิติพื้นฐานการประกอบอาชีพในท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
5. กินดีอยู่ดีวิถีพระลับตามหลักพอเพียง
6. รักษ์ "ห้วยพระคือ"
7. รู้รักษ์ดอนพลับ ด้วยความพอเพียง
8. มหัศจรรย์ดอกมะพลับ
9. เสียงและการลดมลพิษทางเสียงด้วยวิถีพอเพียงในชุมชน
10. ภาวะโลกร้อน มหันตภัยร้าย
11. อาหารอีสานกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
12. ร่วมมือ ร่วมใจ สานสายใย ห่วงใยห้วยพระคือ สู่ชุมชนพอเพียง
13. ท้องถิ่นพระลับกับการใช้พลังงานจากปิโตเลียมอย่างพอเพียง
14. รอบคลื่นเสียง เอาใจใส่มลพิษทางเสียงในท้องถิ่น
15. รอบรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย
16. คนดีมีคุณธรรมนำภูมิปัญญาพัฒนาสู่ความพอเพียง
17. พระพุทธศาสนา นำพา ความพอเพียง
18. สังคมดี มีคุณธรรม นำคำสอนท้องถิ่นสู่วิถีพอเพียง
19. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
20. การขับร้องและบรรเลงขลุ่ยเพียงออ
21. ศิลปะทางดนตรี
22. นาฏยภูมิปัญญาท้องถิ่น
23. ครอบครัวตัวพอ
24. เศรษฐกิจหล่อเลี้ยงชีวิต
25. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความสุข
26. การใช้สื่อสารด้วย IT ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
27. ไอซีพอเพียง @ ขอนแก่นวิทย์ 2 ดอทคอม
28. Sufficiency Economy in relating to local life style
29. Lerng puai Village Life style

30. Local life Style in Aewmong Village
31. ต้นไผ่มหัศจรรย์พลิกผันสู่เศรษฐกิจพอเพียง
32. ภูมิใจภูมิปัญญาภาษาถิ่นอีสาน
33. วัฒนธรรมพื้นบ้าน สืบสานภูมิปัญญาไทย
34. กระติบแดงใหญ่ใส่ใจเศรษฐกิจพอเพียง
35. กระติบข้าวแดงใหญ่ใส่ใจเศรษฐกิจพอเพียง
36. หลักธรรมนำชีวิตพอเพียง
37. ดินแดนพุทธธรรมนำชีวิตพอเพียง
38. ป่าชุมชนยั่งยืน ดอนปู่ตาหลักธรรมนำชีวิตที่พอเพียง
39. ผักปลอดสาร ตำนานท้องถิ่น
40. การถนอมอาหารอย่างมีคุณค่านำพาครอบครัวพอเพียง
41. ไส้กรอกอีสาน สืบสานตำนานอาหารพื้นเมือง
42. การละเล่นพื้นเมืองอีสาน
43. ศิลป์จากไผ่พอเพียง
44. Sufficiency economy to local life style
45. Lifestyle of Ban Dangyai with Sufficiency
46. ภูมิใจวิถีไทยพื้นบ้าน
47. สืบสานตำนานพื้นบ้าน
48. บุญบั้งไฟใส่ใจความพอเพียง
49. ต้นกระบกสู่ชีวิตที่พอเพียง
50. วัฒนธรรมนำชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
51. สืบสานตำนานพื้นบ้าน
52. การละเล่นพื้นบ้านหนองนาคำ
53. ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสวยด้วยผ้าฝ้าย
54. ฝ้ายนาคำนำอาชีพท้องถิ่น
55. Amazing Nongnakham
56. บั้งไฟแสนแดนนาคำ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

โดยมีครูผู้สอนบางท่านได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้จำนวน15 เรื่อง ได้แก่

1. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง ไส้กรอกอีสาน สืบตำนานอาหารพื้นเมือง
2. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษากิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้บ้านแดงใหญ่ใส่ใจเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA Model)
3. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการเรื่องการละเล่นพื้นเมืองของภาคอีสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่
4. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง กระติบแดงใหญ่ ใส่ใจเศรษฐกิจพอเพียง
5. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การถนอมอาหารอย่างมีคุณค่านำพาครอบครัวพอเพียง โดยใช้โครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่
6. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่
7. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
8. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนานักเรียนโดยองค์รวมด้วยวิธีการเรียนพหุปัญญา หน่วยต้นไผ่มหัศจรรย์ ผลิกผันสู่เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)
9. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ หน่วย Lifestyle of Ban Dangyai with Sufficiency ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
10. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) หน่วยการเรียนรู้ "ดินแดนพุทธธรรม นำชีวิตพอเพียง" โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา
11. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ "วัฒนธรรมพื้นบ้าน สืบสานภูมิปัญญาไทย" ด้วยการจัดการเรียนรู้

แบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)

12. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนสื่อความ รูปแบบ 4 MAT สาระการเรียนรู้ภาษาไทย บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องภูมิใจ ภูมิปัญญา รักษ์ภาษาถิ่นอีสาน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552
13. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง ผักปลอดสาร ตำนานท้องถิ่น
14. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษด้วยหน่วยการเรียนรู้ Sufficiency economy to local life style ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)
15. วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง ศิลป์จากไผ่ ใจพอเพียง

ภาพประกอบที่ 7 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน

ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้บริหารได้นิเทศภายในครูผู้สอน และบางสถานศึกษาได้มีคณะกรรมการนิเทศ ดำเนินการนิเทศเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเช่น "ครูทุกคนต้องมีการจัดการเรียนรู้ จะสอนสัปดาห์หน้า สัปดาห์นี้ก็ต้องดูก่อนให้ครูส่งวันพุธ โดยให้ครูที่ได้ชำนาญการพิเศษนี้เป็นหลักที่จะอ่านแผนฯ ว่าถูกต้องไหม แล้วก็ต้องส่งวันพุธแล้ววันศุกร์ก็ส่งคืนให้คุณครู นำไปสอนต่อไป ก็จะหมุนเวียนกันไป ก็จะเป็นอีกทางหนึ่งทำให้เร็วรู้ว่าได้ทำหรือเปล่า อันนี้เป็นการลงสู่นักเรียน.....เราจะมีครูที่ดูแลเรื่องแผนการสอน จะมีครูกลุ่มหนึ่งดูว่าการที่เขาจัดการเรียนการสอนนั้น เขาจะสอนจริงไหม ได้สอนจริงไหม มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอีกทีหนึ่ง อีกหน่อยก็จะมีนิเทศ สัปดาห์ไหนก็แล้วแต่ก็จะมีนิเทศ กลุ่มสาระภาษาไทยจะนิเทศวันไหนเขาจะไม่บอกกัน เขาจะไปดูตามบอร์ดของเขา เราต้องทำจริง ๆ การสอน สอนตามแผนการสอนของคุณไหม มีเนื้อหาสาระอย่างถูกต้องตามแผนการสอนไหม สอดคล้องกับหลักสูตรไหม หรือสอนเฉย ๆ แบบนี้ เขาก็จะมีการรายงานมาถึงผู้อำนวยการ พอสอนเสร็จก็จะมีมาประชุมคณะกรรมการนิเทศ ไปดูแล้วภาษาไทยทำไมสอนไม่ตามแผน ไม่มีแผนการสอนเลย ครูไม่มีสื่อในการสอนเลย ครูใช้ครูเองเป็น Center เองเลย อย่างนี้ เขาก็สะท้อนมาให้ ผอ. รับทราบ ก็จะมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 1 ชุด เป็นชุดใหญ่ เป็น Main ใหญ่ คณะกรรมการวิชาการชุดหนึ่ง มีคณะกรรมการหัวหน้าระดับชั้นเป็นระดับ แล้วก็มีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ พอฝ่ายนิเทศรายงานผลต่อ ผอ. แล้ว ผอ.ก็จะเชิญ คณะกรรมการบริหารมาพูดกันว่าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สรุปออกมาได้เป็นอย่างนี้นะ ภาษาไทยสอนมาได้เป็นอย่างนี้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สอนเป็นอย่างนี้ ก็จะเป็นในลักษณะอย่างนี้ เป็นการนิเทศภายในของเรา หัวหน้ากลุ่มสาระ อย่างเช่นเธอนี่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาอังกฤษจากคณะกรรมการนิเทศไปนิเทศกลุ่มสาระเราแล้วมีผลออกมาอย่างนี้ๆ ก็ว่ากันไปแต่ละกลุ่มๆ" (ผู้บริหาร 1) "เห็น 3 ห้องที่ไปนิเทศ ก็อยากรู้เหมือนกันว่าที่เราไปอบรมนั้นจริงหรือเปล่าตามที่เราเข้าใจตอนนี้ก็เห็นว่าการเขียนแผนจะแตกต่างไปจากเดิมในเรื่องการจัดการเรียนรู้ จะเหมือนมี Pattern แต่ตอนนี้ครูจะเขียนเหมือนตัวเองเขียนเอง ไม่รู้จะเป็นข้อดีไหม เหมือนครูกำลังจะสอนนักเรียนอยู่ในขบวนการขั้นตอนการจัดการเรียนรู้นะ" (ผู้บริหาร 2) "ส่วนมากจะไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรว่าวันนี้ฉันจะไปนิเทศคุณ แต่จะเป็นเข้าลงเวลาแล้ว นั่งคุยกันตรงนี้ เล่าถึงปัญหาพอลงเวลาเสร็จ คือ ผอ.กำหนดไว้ว่าทุกคนต้องลงเวลาตอน 7 โมงครึ่ง มันจะได้ไม่สาย พอลงเวลาเสร็จแล้วจะได้คุยกันด้วยต่อเนื่องไป ที่ทำอยู่ประจำถ้าใครมีปัญหาก็จะทำเป็นประจำ" (ผู้บริหาร 3) และเมื่อถึงเวลาที่นัดหมายร่วมกัน คณะวิทยากรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปฐมวัยได้เดินทางไปนิเทศครูผู้สอนที่โรงเรียนโดยใช้แบบบันทึกการนิเทศดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 8 การนิเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น และให้ครูผู้สอนทุกท่านเขียนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ในแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้

ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection)

ด้านการจัดการเรียนรู้

เมื่อนิเทศแล้ววิทยากรและคณะผู้วิจัยตลอดจนผู้บริหารและคณะครูได้ร่วมกันสะท้อนผลเพื่อให้เห็นจุดดีและจุดที่ควรปรับปรุง เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวงจรปฏิบัติการต่อไป จากการนิเทศของวิทยากรได้สะท้อนผลแก่ครูผู้สอนสรุปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการนิเทศ ติดตามผลครั้งที่ 1

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- แผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดครบองค์ประกอบ - ใบความรู้สอดแทรกสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น - มีบันทึกการสอนทุกขั้นตอน	- รายละเอียดบางส่วนไม่สมบูรณ์ - ควรแนบใบความรู้ด้วย - เพิ่มตัวอย่างในท้องถิ่น - ควรบันทึกให้ชัดเจนและครอบคลุมในเรื่องที่จะทำแต่ละขั้นตอนและให้สมบูรณ์ในแต่ละส่วน
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ครูหลายคน ใช้รูปแบบตามแนวคิด constructivism - นำการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ มาใช้ตามระบบระบุทุกขั้นตอน	- เพิ่มสภาพการณ์ท้องถิ่น - เน้นสภาพที่เป็นจริง - ระบุรายละเอียดของแต่ละขั้น - ควรหาแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งขั้น
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี - มีเทคนิค และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้ดี - ดำเนินการสอนตามขั้นที่เตรียมไว้ - บางตอนเช่น ขั้นนำให้ระบุสถานการณ์ว่าทำอะไร แต่เมื่อปฏิบัติจริงมีส่วนไม่ได้บันทึกไว้โดยสอดแทรกเหตุการณ์ปัจจุบัน	- ควรเตรียมตัวให้ดี - กิจกรรมไม่เน้นท้องถิ่น - ขั้นแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลครูควรให้อิสระในการคิดมากว่าการที่จะพูดอยู่ตลอดเวลาทำให้นักเรียนสับสน - ในกิจกรรมควรบันทึกเทคนิคการให้รางวัลกลุ่มเก่ง - ขั้นสอนควรให้ใช้คำถามหรือทุกคนช่วยการตอบคำถาม - อาจให้นักเรียนค้นหาคำตอบผลลัพธ์ของกลุ่มอื่น - ขาดการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการอ้างถึงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น - มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรื่องบุญบั้งไฟซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งแต่ละคู่มกำลังเตรียมงานบั้งไฟ	- ควรเพิ่มสถานการณ์ท้องถิ่น สภาพจริง - ครูทบทวนดูคำสั่งในใบกิจกรรมให้ชัดเจน
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีรายละเอียดเกือบครบ - มีแผนการจัดการเรียนรู้ประชาสัมพันธ์งานจริงให้นักเรียนดูในชั้นเรียน	- เตรียมสื่อให้พร้อม

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- เรียบเรียงเป็นตาราง อ่านง่ายดี - มีการจัดเก็บร่องรอยของนักเรียน - ติดตามผลงานของนักเรียนที่บกพร่องเช่น ไม่เขียนชื่อ	- ควรมีแบบประเมิน - ควรระบุแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำอย่างชัดเจน - แนบใบกิจกรรม/แบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดห้องดี - สะอาด และเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - ครูให้อิสระในการเลือกที่ทำงาน/การทำงาน	-
8. บุคลิกภาพของครู	- น้ำเสียงดี เป็นกันเอง เป็นธรรมชาติ - ดีมาก ทั้งในด้านการปฏิบัติก่อนนักเรียน การใช้คำพูดในการกระตุ้นนักเรียนให้คิด และช่วยกันทำงาน	- เตรียมตัวให้พร้อมเสมอ บางครั้งอธิบายความหมายมากไปทำให้รบกวนสมาธิในการคิดของนักเรียน
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้และให้ความร่วมมือดี - ร่วมมือในการคิด/ ช่วยกันทำงาน	- เกร็งเกินไป - การนำเสนอตัวแทนเสียงเบา กลุ่มที่ยังไม่ได้นำเสนอ ห่วงงานที่ตนเองจะนำเสนอจึงมีการเตรียมตัว
10. ข้อเสนอแนะ - ควรพิจารณา/ทบทวนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ให้รอบคอบและสมบูรณ์ ทุกขั้น - ควรศึกษาการใช้คำถามทางคณิตศาสตร์		

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี - มีหน่วยการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีสื่อการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้	- องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ไม่ครบ - จุดประสงค์เน้นครูมากเกินไป - หน้ากิจกรรมในแผนหายไปบางส่วนทำให้ไม่ทราบขั้นตอนการสอน - สาระการเรียนรู้ควรเป็นเนื้อหาที่จัดสอน (สาระที่ควรรู้) - สื่อและแหล่งเรียนรู้มีอะไรบ้างในกิจกรรมควรระบุลำดับขั้นตอนและ

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
		ชื่อใบงาน กิจกรรมบางกิจกรรมยังสลับซับซ้อน
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้สิ่งแวดล้อมในชุมชน - ออกแบบได้น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นักเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และวิธีการสอนเป็นวิธีการใหม่ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและทักษะต่างๆที่สอดแทรกเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ใช้เวลาในขั้นที่ 1 การวาดภาพมากเกินไป - ขั้นตอนการสอนยังสลับซับซ้อนกัน - กิจกรรมเน้นค่าของเงินมากกว่าคุณค่าของเงินและการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ดำเนินกิจกรรมได้ตามขั้นตอนตามลำดับขั้น - ครูเอาใจใส่นักเรียนดี สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ส่วนใหญ่ได้ทำตามแผนทุกขั้นตอน	- มีกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น การร้องเพลง จะทำให้เสียเวลาที่กำหนด - ควรให้นักเรียนศึกษาข้อมูลด้วยตนเองด้วยเพราะส่วนใหญ่นักเรียนทำงานกลุ่มและเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการสอดแทรกในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - มีการบูรณาการที่เป็นรูปธรรมในแผนการจัดการเรียนรู้และครูสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ เช่น การประหยัด อดออม ความซื่อสัตย์	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการเตรียมสื่อและใช้สื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน รวมถึงใช้สื่อของจริง มีการเตรียมสื่อที่มีความเหมาะสมและมีความหลากหลาย	- ภาพเล็กเกินไป และใช้สื่อเร็วเด็กดูไม่ทัน - สื่อมีมากไปทำให้เสียเวลาในการเตรียม
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- กำหนดเกณฑ์หลากหลาย ชัดเจน และประเมินตามสภาพจริง - มีการประเมินที่ชัดเจน มีความหลากหลาย และเน้นตามสภาพจริง	- ควรเรียงลำดับการประเมินไว้หลังสื่อ - ขาดแบบทดสอบแนบท้ายแผนและหากมีงานให้นักเรียนทำแล้วอาจไม่ต้องมีการทดสอบทุกครั้งอาจเป็นใบงานหรือใบกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดการชั้นเรียนได้ดี นักเรียนตั้งใจและสนใจดี	- ควรกระจายคำถามให้ทั่วถึง - ควรเดินไปหลังห้องนักเรียนหลังห้องส่วน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
	- ครูจัดกิจกรรมได้ดี เน้นสิ่งที่ควรประพฤติ มีการดึงความสนใจต่อผู้เรียนได้ดี จำชื่อนักเรียนได้ครบ	ใหญ่ยังเล่นกันและบางคนไม่ช่วยเพื่อนทำงาน บางครั้งครูสอนหน้าห้องเพลิน
8. บุคลิกภาพของครู	- น้ำเสียงดี เสียงดังฟังชัด อธิบายได้เข้าใจ ชัดเจน - มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน เสียงดังฟังชัด อธิบายได้เข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนให้แรงเสริมแก่นักเรียนดี พูดจาไพเราะ	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจในการตอบคำถามและกล้าแสดงออก - นักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนเพราะได้เรียนรู้จากของจริง	- มีบางส่วนด้านหลังห้องยังเล่นและคุยกันอยู่
10.ข้อเสนอแนะ - ขอชื่นชมในความพยายามและความตั้งใจของผู้สอน และขอให้พัฒนาต่อไป - ครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนและตนเองมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน หากเพิ่มเติมในเรื่องของการบันทึกหลังสอนเพื่อจะได้ทราบว่าจะต้องปรับปรุงการเรียนการสอนทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น		

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- แผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดครบองค์ประกอบ - ใบความรู้สอดแทรกท้องถิ่น - มีความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบการอธิบายค่อนข้างชัดเจนในการจัดกิจกรรมมีความรู้ ค่อนข้างดีชัดเจน - เนื้อหาที่สอนมีความน่าสนใจเพราะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับสถานที่ ที่นักเรียนรู้จักและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ	- เพิ่มทักษะการฟัง พูด - การทำกิจกรรมในขั้นสอนให้เน้นชิ้นงานให้มีความชัดเจนขึ้นและควรระบุใบกิจกรรม ใบความรู้ ลงในแผนการจัดการเรียนรู้ - หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่จำเป็นต้องมี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ถ้าแผนใดไม่สามารถระบุได้จะไม่มีครบก็ได้ - ควรมีนวัตกรรมมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้อยู่นั้นยังเป็นแผนปกติ

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ครูมีความพยายามในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ - ค่อนข้างดีจุดประสงค์ชัดเจนที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย - วัตถุประสงค์/กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน - มีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน - มีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักที่เลือกอาชีพของตน	- ควรดูความสามารถของนักเรียน - ในการฝึกควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะคำศัพท์และประโยคเพื่อเน้นย้ำในการทำกิจกรรมต่อไป - ในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ควรมี K P A ให้ครบเช่นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวัดแสงอรุณ - การออกแบบการจัดการเรียนรู้ยังขาดการใช้นวัตกรรมที่ชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพสะท้อนว่าครูต้องการให้นักเรียนรู้เรื่องอะไร
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- มีเทคนิคหลอกล่อ สร้างบรรยากาศดี - เป็นไปตามขั้นตอน มีการบูรณาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ข้อดีมีท่าทางประกอบได้ดี การทบทวนเนื้อหาครอบคลุมแต่ควรรักษาเวลาให้เหมาะสม - มีขั้นตอนการดำเนินที่ชัดเจนตามแผนการจัดการเรียนรู้	- ควรเตรียมตัวให้ดี - แบ่งเวลาแต่ละกิจกรรมให้ดี - ควรมีการสุ่มนักเรียนออกเสียง เพื่อจะได้แน่ใจว่านักเรียนออกเสียงได้ถูกต้อง การทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วใช้เวลานานเกินไป การให้ความรู้คำศัพท์ใหม่น้อยเกินไป ควรชัดเจนในการให้นักเรียนทำงานกลุ่ม อธิบายให้นักเรียนเข้าใจก่อนการปฏิบัติ ควรระบุเวลาในการทำกิจกรรมให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นนักเรียน ชั้น ม.1 ครูต้องมีการอธิบายให้ละเอียดมาก่อนในการทำกิจกรรมว่านักเรียนต้องทำอะไร และครูอาจรีบดำเนินการสอนเกินไปอาจทำให้นักเรียนบางคนตามและเข้าใจพร้อมเพื่อนๆ ได้ไม่ทัน
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการยกตัวอย่างดี - นักเรียนมีความตระหนักถึงประโยชน์เศรษฐกิจพอเพียง - มีการใช้สื่อตามแผนการจัดการเรียนรู้	- ควรจัดกิจกรรมกลุ่มบ้าง - ยังไม่ชัดเจนในการบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - แผน direction ยังไม่ได้ลงรายละเอียด

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
	ได้ครบถ้วน - มีการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้วัดแสงอรุณมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ - มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ - มีการตั้งคำถามให้นักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ที่ปรากฏภายในหมู่บ้าน - มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบและบอกความสำคัญของบ้านแดงใหญ่ที่นักเรียนรู้จักภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	ของการตัดสินใจในการเสนอการเดินทาง - การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ปรากฏเด่นชัดในแผนการจัดการเรียนรู้
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการใช้บัตรคำ และกระดานได้ดี - มีการนำสื่อของจริงมาใช้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคำศัพท์ - ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น - มีสื่อภาพ และบัตรคำประกอบการเรียนรู้ - มีการนำรูปภาพสถานที่ต่างๆ เกี่ยวข้องมาสอนและเน้นการใช้สื่อจากแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น	- คำศัพท์ควรใช้บัตรคำ - รูปภาพควรมีขนาดใหญ่เพื่อให้นักเรียนที่อยู่หลังห้องสามารถเห็นได้
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- การประเมินการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	- ควรมีการสุ่มนักเรียนอ่านออกเสียง - สื่อ ใบกิจกรรม คำสั่งควรเป็นภาษาอังกฤษประกอบภาษาไทยด้วย - สื่อที่เป็นสถานที่อาจใช้ภาพประกอบคำศัพท์ที่น่าสนใจขึ้น - การประเมินควรให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เช่น ต้องการให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการลอยกระทงได้ ในการประเมินควรประเมินที่ความสามารถในการตอบคำถาม

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
		- การประเมินการจัดการเรียนรู้ควรให้มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ - การประเมินการจัดการเรียนรู้ ควรสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดการชั้นเรียนได้ดีมีกิจกรรมที่หลากหลายเป็นระเบียบเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษ - ครูสามารถดำเนินการสอนได้เรียบร้อยดี - มีการตั้งคำถามถามนักเรียนเป็นระยะๆ เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนตลอดเวลา	- ควรให้นักเรียนได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมมากขึ้น - ควรให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานจะออกเสียงได้ถูกต้อง
8. บุคลิกภาพของครู	- น้ำเสียงดี เป็นกันเองกับนักเรียน เป็นธรรมชาติ - ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงมีการกระตุ้นนักเรียนได้ดี ให้นักเรียนแสดงออกค่อนข้างมาก แก้ไขปัญหาเมื่อนักเรียนมีปัญหาได้ดี - ครูมีบุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นกันเองกับนักเรียน อธิบายเสียงดังฟังชัด	- ควรมีการใช้คำสั่งที่เป็นภาษาอังกฤษและแปลเป็นภาษาไทยจะดีมาก
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้ และให้ความร่วมมือดี - ให้ความสนใจดีมาก ร่วมทำกิจกรรมต่างๆได้ดีมาก - นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมค่อนข้างดี	- ควรติดตามนักเรียนเป็นระยะ นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจ - ขาดการซักถาม - ในบางครั้งนักเรียนยังไม่เข้าใจในกิจกรรมที่ครูต้องการ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
10. ข้อเสนอแนะ - ในแผนการสอนควรใช้รูปแบบที่มีการกำหนดตัวบ่งชี้ เป็นจุดประสงค์ที่เน้นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการตัดสินใจเลือกค้นหาได้อย่างเหมาะสม ในการจัดกิจกรรมกลุ่มควรให้นักเรียนคิดการออกท่าทางตามคำศัพท์ การทำกิจกรรมควรให้เวลานักเรียนได้ฝึกสมาธิ แผนการจัดการเรียนรู้น่าจะขยายเป็นอีก 1 แผน เนื่องจากไม่สามารถสอนเสร็จภายในเวลาที่กำหนด - รูปแบบกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ควรจัดสรรระยะเวลา และกิจกรรมให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ในการประเมินการจัดการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน - ควรปรับรูปแบบกิจกรรมให้สัมพันธ์กับระยะเวลา การประเมินและการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน กิจกรรมใบงาน ควรมีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้		

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- แผนการจัดการเรียนรู้มีครบองค์ประกอบ ถูกต้องชัดเจน มีเครื่องมือการประเมินผล - การเขียนวัตถุประสงค์ถูกต้อง	- ควรมีครบทั้ง 12 แผน - นวัตกรรมไม่ชัดเจน - หลักปรัชญาควรมี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข - เพิ่มเกณฑ์การประเมิน - นวัตกรรมยังไม่มีความชัดเจน - ควรมีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การวัดผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ - บางองค์ประกอบยังขาดความสมบูรณ์ เช่น สาระสำคัญ การบูรณาการกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินผล จุดประสงค์การเรียนรู้
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เนื่องจากอาจารย์เพิ่งย้ายมาบรรจุจึงไม่ได้อบรมในช่วงแรก - ครูผู้สอนออกแบบได้ครบ 12 แผน และพยายามนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่แผน	- ควรศึกษาขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ - ความเชื่อมโยงในแผนการจัดการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน - จุดเน้นของสาระภาษาไทย คือ การ อ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ควรใช้ตารางการออกแบบของ มข. ที่ได้อบรมไป

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
		- ไม่เห็นมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดที่ชัดเจน จึงไม่เห็นการบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม โดยส่งตัวแทนอ่านออกเสียงหน้าชั้น - ในชั่วโมงการสอนครูใช้การสอนผ่านทางดาวเทียม และดำเนินกิจกรรมตามโรงเรียนไกลกังวล - ดำเนินการสอนได้ตามลำดับขั้นตอน - กระตุ้นนักเรียนได้ดี - ยิ้มแย้มแจ่มใส อัธยาศัยที่ดีกับนักเรียนสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	- เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงไม่ถูกต้องควรแก้ไขทันที - ควรวิเคราะห์นักเรียนด้วยว่าสามารถจัดกิจกรรมตามโรงเรียนไกลกังวลได้หรือไม่
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีความพยายามในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ - ครูผู้สอนเน้นด้านชุมชนของตนเอง ซึ่งทั้งด้านประวัติศาสตร์ ชุมชน ภาษาถิ่นและอาชีพในชุมชน	- ควรเพิ่มคุณลักษณะในด้านความภาคภูมิใจในท้องถิ่น - ยังขาดการเชื่อมโยงให้เห็นภาพที่ชัดเจนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ให้นักเรียนใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ - มีการใช้สื่อโดยการศึกษาทางไกล	- ครูต้องใช้เทคนิคให้นักเรียนมีความสนใจอย่างต่อเนื่อง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ครบถ้วน - ประเมินการเขียนตัวสะกด	- ควรประเมินการอ่านออกเสียงเป็นรายบุคคล - ควรเดินดูนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล - ขาดแบบสังเกตพฤติกรรมให้ดูในแผนการจัดการเรียนรู้ - การประเมินยังขาดจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อ 2.1
7. การจัดการชั้นเรียน	- นักเรียนจำนวนไม่มากเกินไปทำให้ดูแลได้ทั่วถึง - จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมที่ครู	- ควรเสริมแรงในการคุมชั้นเรียน - ควบคุมกิจกรรมให้เสร็จตามที่กำหนดเวลา

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
	สามารถดูแลอย่างทั่วถึง - มีความสามารถสูงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - ควบคุมชั้นดี ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง - ตอบปัญหาและซักถามนักเรียนดีมาก	
8. บุคลิกภาพของครู	- ให้ความสนใจกับนักเรียนอย่างทั่วถึง นักเรียนมีสมาธิในการเรียน - มีความเป็นกันเอง ใจดี นักเรียนมีความสุขในการเรียน - ครูอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใสสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดี - แก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียนด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนโยน	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้และให้ความร่วมมือดี - ช่วยกันทำงาน - กล้าแสดงผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน - คิดคำภาษาถิ่น และภาษาไทยได้หลายคำ 710 คำ	- นักเรียนที่นั่งอยู่หลังห้องไม่ให้ความสนใจในการเรียน
10 ข้อเสนอแนะ - การเรียนโดยใช้สื่อการเรียนทางไกล ควรมีระยะเวลา เพราะการเรียน ที่ต่อเนื่องกันนานๆ ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น		

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- แผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดครบองค์ประกอบ	- รายละเอียดบางส่วนไม่สมบูรณ์ - ควรมีคำถามจากครูในทุกขั้นตอน - จุดประสงค์ควรครบ KPA
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- น่าสนใจ และเป็นกิจกรรมที่ใกล้เคียงชีวิตจริง	- ควรอธิบายให้ชัดเจน - การประเมินควรเขียนรายละเอียดให้

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
	- สอดคล้องกับท้องถิ่น จูงใจผู้เรียนมีความรู้สึกรักท้องถิ่น	ชัดเจน - ควรสอนให้ตรงกับแผนการจัดการเรียนรู้
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ดำเนินการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแผน - ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน - ใช้คำถามตลอดเวลาเพื่อส่งเสริมการคิด - เอาใจใส่และแก้ไขความความคลาดเคลื่อนของผู้เรียน เช่นแก้ไขคำว่าแมลงมุม เป็นแมงมุม - มีความสามรถเชื่อมโยงสิ่งที่อยู่รอบตัวเข้ากับเนื้อหาได้ดีโดยสอดแทรกเกี่ยวกับเรื่องพืชและสัตว์ที่นักเรียนรู้จัก - มีการสรุปบทเรียนครบถ้วนตามเนื้อหา	- ควรดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ - ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีความชัดเจนอย่างน้อยต้องปรากฏเป็นขั้นตอน ขั้นนำ/ ขั้นสอน/ ขั้นสรุป - ครูควรมีคำถามในการกระตุ้น และขั้นสรุปว่านักเรียนได้อะไรบ้าง - ขาดความชัดเจนในกิจกรรมการเรียนการสอนหลังจากการนำเสนอผลงานคืออะไร
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- กิจกรรมปลูกจิตสำนึกดี - ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว ต้นกระบกและสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต - ครูนำการอภิปรายถึงความสัมพันธ์กับต้นกระบกทำให้เกิดความรู้สึกอยากอนุรักษ์ หวงแหน	- ควรมีการประเมินที่ชัดเจน - ขาดการประเมินอย่างเป็นระบบว่านักเรียนเกิดจิตสำนึก
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- สื่อจูงใจดี - ใบกิจกรรมมีความเหมาะสมโดยใช้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้นำเสนอสภาพแวดล้อมของต้นกระบก	- ภาพควรมีขนาดใหญ่กว่านี้ - ควรให้ใบกิจกรรมกับนักเรียนออกไปสำรวจต้นกระบก เพื่อว่านักเรียนจะได้บันทึกสิ่งที่ต้องสังเกต
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- ครูใช้คำถามได้ดี	- ควรมีเกณฑ์แบบประเมินที่ชัดเจน - ควรเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดห้องดี - ครูควรมีความชัดเจนในการใช้คำสั่งผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหา และทำงานครบถ้วน	- ควรฝึกวินัยในการเป็นผู้ฟังที่ดี

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
8. บุคลิกภาพของครู	- น้ำเสียงดี ชัดเจน - มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง - ใช้ภาษาที่ชัดเจน	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นั่งเป็นกลุ่ม - นั่งประจำกลุ่ม ทำงานของตนตามความรับผิดชอบ	- ขาดวินัยในการฟัง - ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีการออกแบบแผนและสื่อสอดคล้องกันได้เป็นอย่างดี - นำสาระเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องฝ้ายนาคำมาใช้ออกแผนได้อย่างเหมาะสม	- แผนต่อไปควรให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาด้วยก่อนสอนจะดีขึ้น - ควรกำหนดจุดประสงค์ให้ครบ KPA
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ออกแบบกิจกรรมและการวัดผลได้เหมาะสม - การจัดการเรียนที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	- ตรวจสอบมาตรฐานและตัวชี้วัดให้ถูกต้อง - การออกแบบควรครอบคลุมทุกขั้นตอนของการสอนเช่น ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ครูมีความตั้งใจในการสอน - นักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรม - มีการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ได้ดี - ครูผู้สอนมีความพยายามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา	- ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น - ควรหาแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย - จัดการเรียนการสอนยังไม่เป็นไปตามที่วางแผนและในบางขั้นตอนของการเรียนรู้
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการสอดแทรกในเรื่องของท้องถิ่นได้ดี - มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	- ควรสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจ - ในการเรียนการสอนจริงขาดการเน้นและสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการใช้สื่อได้เป็นอย่างดี ใช้สื่อที่หลากหลายในการเตรียมการสอน - นำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนมาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ดี	- ให้นักเรียนได้สังเกตและถ่ายทอดธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามใกล้ตัว - ควรใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน การย้อมผ้า มาใช้ในการประกอบ
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผลเหมาะสม และหลากหลาย	- ควรนำเครื่องมือวัดผลมาใช้ประกอบการสอนอย่างสม่ำเสมอ - ควรมีการหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือเช่น ค่า IOC
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดการชั้นเรียนได้ดี และเหมาะสม - จัดสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	- จัดการเรียนการสอนกิจกรรมในแต่ละแผน
8. บุคลิกภาพของครู	- เหมาะสมดี	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรม ส่งงานตามที่กำหนด	-

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- กิจกรรมการเรียนรู้แสดงตามขั้นตอนนวัตกรรมที่เลือกใช้ - กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปแผนการจัดการเรียนรู้ - วัตถุประสงค์ครอบคลุม KPA - เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบตามองค์ประกอบได้อย่างครบถ้วนและขั้นตอนของการสอนแบบ 4 MAT และลงรายละเอียดได้อย่างชัดเจน	- จุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกัน - การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องเขียนให้ชัดเจน สามารถวัดและสังเกตได้
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ขั้นตอนการสอนสอดคล้องกับรูปแบบการสอน - ออกแบบการเรียนรู้ได้ดี มีกานนำนวัตกรรมวิธีการสร้างใหม่ มาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้	-

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- เลือกใช้รูปแบบการสอนที่น่าสนใจและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	- จัดการเรียนรู้ได้ดี แต่ขั้นตอนไม่ชัดเจน ควรให้เด็กแบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่ให้แต่ละคนได้ศึกษาและรับผิดชอบ และสรุปร่วมกัน
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามเนื้อหาสาระตามหลักสูตรและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - สอนเนื้อหาสาระหลักสูตรโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปด้วย	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีสื่อการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับบทเรียน น่าสนใจ	- สื่อในการเรียนรู้เช่น ใบความรู้และใบงานไม่สอดคล้องกัน และควรปรับปรุงใบงานให้ชัดเจนและตรงตามเนื้อหา หรือวัตถุประสงค์
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	-	- ควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยกำหนดสิ่งที่จะวัดเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน - การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
7. การจัดการชั้นเรียน	-	- ควรหาวิธีการในการควบคุมชั้นเรียนหรือดึงความสนใจจากผู้เรียนให้มีสมาธิและตั้งใจต่อการเรียน
8. บุคลิกภาพของครู	- มีบุคลิกที่ดี พูดเสียงดังชัดเจน	- ไม่ค่อยมั่นใจในการสอนและการเตรียมการสอนรวมถึงปรับปรุงด้านการเอาใจใส่นักเรียน รวมถึงการแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรม	- ความตั้งใจในการเรียนของนักเรียนโดยส่วนมากจะเล่นและคุยกัน
10. ข้อเสนอแนะ - ทำแผนและสอนให้ครบ 12 แผน ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ และรายงานผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน - ควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบตามหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน		

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- หัวข้อครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ - มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน - จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ KPA	-
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เน้นกระบวนการกลุ่ม - การเน้นการปฏิบัติ - ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเน้นผู้เรียนในการร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พึ่งพาอาศัยกัน - ครูสามารถออกกิจกรรมการเรียนสอนที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ดี	- รายละเอียดประเด็นการศึกษาจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- เป็นไปตามกระบวนการ - ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และครูอำนวยความสะดวกให้นักเรียนในการเรียนรู้แบบกลุ่ม	- หาความแตกต่างในกิจกรรมท้องถิ่นกับท้องถิ่นอื่นที่เป็นจุดเด่นของท้องถิ่นเรา
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีความชัดเจนสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ครูสามารถบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้โดยให้นักเรียนรู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมตระหนักในความสำคัญมีจิตสำนึกในการใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์	- เน้นคุณค่าและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนังสือของจริง - มีสื่อให้นักเรียน ได้สืบค้นข้อมูลได้ครบและเพียงพอกับนักเรียน	- ใบความรู้ให้แจกให้นักเรียนกลุ่มละ 2 ชุด จะได้ศึกษาหาข้อมูล

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- เป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ - การสอนในชั่วโมงนี้นักเรียนให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมดีเกิดกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม	- หลังจากกิจกรรมกลุ่มศึกษารวบรวมข้อมูล และนำเสนอแล้วแต่ละกลุ่มจะออกมานำเสนอ น่าจะให้ทำเป็นรายงานโดยครูกำหนดประเด็นและหัวข้อในการทำรายงาน
7. การจัดการชั้นเรียน	- เนื่องจากใช้ห้องสมุดในการเรียนมีความเพียงพอในการแบ่งกลุ่ม การค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นสิ่งที่ดีกับผู้เรียน - ครูดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง - นักเรียนมีวินัยในการเรียน - ครูมีเทคนิคในการจัดกลุ่มและควบคุมเวลาในการจัดการเรียนรู้ดี - ครูและนักเรียนได้ร่วมกันกำหนดบทบาทตนเอง - บรรยากาศการเรียนรู้ดี	-
8. บุคลิกภาพของครู	- มีความน่าเชื่อถือ - สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีการพูด น้ำเสียง การแต่งกาย และการใช้คำพูด - สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน - ครูมีบุคลิกที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- มีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนได้ตามจุดประสงค์ดีมาก - นักเรียนมีความรับผิดชอบดี - พยายามทำงานให้เสร็จทันเวลา - นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนในการทำงาน	- จัดระบบและความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มให้ชัดเจนเพื่อส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

9. กลุ่มปฐมวัย

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของนวัตกรรมสตอรี่ไลน์ได้ชัดเจนในรูปแบบ - วางแผนการใช้สื่อจากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัวเป็นประโยชน์และไม่ฟุ่มเฟือย	- การตั้งคำถามที่ตรงประเด็นจุดประสงค์ควรเน้นพฤติกรรม
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชุมชน - ครอบคลุมรูปแบบตามนวัตกรรม	- ควรเน้นสาระไปแนวจินตนาการสร้างสรรค์ - ให้เขียนแผนให้ครบตามที่ออกแบบ
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- พยายามแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมาก	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับแผน ผลจึงไม่ชัดเจนในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการใช้แผน - ปรับจุดประสงค์ในแต่แผนน้อยลงเพราะเด็กไม่สามารถทำได้ในเวลาที่กำหนด
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการใช้สื่อที่มีอยู่ในการแผนที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดี มีการวางแผนในการใช้สื่อรอบตัวได้ดี และเน้นในการประหยัดต่อนักเรียน	- นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในกิจกรรม เช่นครั้งนี้อาจเป็นความภาคภูมิใจในท้องถิ่น การรักและดูแลสิ่งแวดล้อมการทำหน้าที่ที่เหมาะสมกับวัย อายุ เป็นต้น โดยอาจแทรกในกิจกรรมการสอน
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- การใช้สื่อใกล้ตัว เช่นต้นไม้	- ให้เด็กหาสื่อที่อยู่ใกล้ตัวเช่นก้อนหิน ใบไม้ นำมาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปะเป็นต้นที่เน้นในเรื่องของความพอเพียง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการประเมินหลากหลาย เช่น การตอบคำถาม การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ขณะที่ส่งงานผลงานกับครู	- ควรมีแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนประกอบแผน
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดการชั้นเรียนได้ดีดูแลนักเรียนทั่วถึง	-
8. บุคลิกภาพของครู	- เสียงดัง ฟังชัด สนุกสนาน	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียน สนุก ตอบคำถามได้ชัดเจนทั้งห้องเรียนมีความสุขในการเรียนและการทำงานเป็นส่วนใหญ่	- อยากให้นักเรียนพูดทีละคน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และการสะท้อนผลจากครูผู้สอนพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ครูค่อนข้างกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้ เห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสอนทุกครั้ง มีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากครูผู้สอนเอง ครูมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างกับนักเรียนในเรื่องของความพอเพียง มีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนโดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติมากขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บรรยากาศการเรียนรู้สนุกสนาน มีสื่อแปลกใหม่มากขึ้น ใช้สื่อทันสมัย มีการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของท้องถิ่นของตนโดยให้ผู้เรียนไปเรียนรู้ในชุมชนและมีปราชญ์ชุมชนมาให้ความรู้ที่โรงเรียน และผลสะท้อนจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้ง 3 โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า "ครูผู้สอนเข้มงวดเอาใจใส่ผู้เรียนมากขึ้น ครูสอนดีและสอนสนุกมีความเป็นกันเอง มีวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นเรื่องการประหยัดและคุณธรรมจริยธรรม เน้นการปฏิบัติจริง ได้อ่าน เขียนทำกิจกรรมมากขึ้น ใช้สื่อดีหลากหลาย พูดเพราะ รักษากฎระเบียบ สอดแทรกวัฒนธรรมไทยในการสอน เป็นตัวอย่างในเรื่องการแต่งกาย การพูดให้ความสนใจผู้เรียนทุกคน ได้ศึกษาจากสถานที่เช่น ไปชุมชนดูในเรื่องการสานกระติบ ครูเป็นแม่คนที่สอง ครูสอดแทรกคุณธรรมตลอดเวลาสอนให้เป็นคนดีรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น"และสิ่งที่ต้องปรับปรุงในด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ครูผู้สอนยังไม่มั่นใจในการจัดการเรียนรู้ของตนว่า จัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้องหรือไม่ ครูผู้สอนบางท่านยังกังวลเกี่ยวกับการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ แผนการจัดการเรียนรู้จึงยังไม่มีการปรับให้สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ และครูผู้สอนบางท่านเครียดเพราะรู้สึกว่าการทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยากไปเป็นการเพิ่มภาระให้กับตนเอง และบางท่านขาดความมั่นใจในการสอนเนื่องมีประสบการณ์และความชำนาญด้านการสอนน้อยทำให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยได้เกรงว่าจะได้ไม่เท่ากับเพื่อนครูท่านอื่น บางท่านมีภาระนโยบายงานอื่นๆ ของโรงเรียนมากจึงไม่มีเวลาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่วิทยากรแนะนำหลังการเข้ารับการอบรม และบางท่านมีปัญหาสุขภาพทำให้การเตรียมการสอนไม่สมบูรณ์ บางท่านยังไม่คุ้นเคยในการจัดการเรียนรู้ในลักษณะต้องศึกษาเพิ่มเติมตลอดเวลา และบางท่านรู้สึกสับสนเนื่องจากวิทยากรแต่ละท่านแนะนำไม่เหมือนกัน ส่วนการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่าสิ่งที่อยากจะบอกครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ได้แก่ "อยากให้ครูพาทำกิจกรรมหรือศึกษานอกสถานที่มากขึ้น " "อยากให้ครูสอนดีอย่างนี้สม่ำเสมอ" "ไม่อยากให้ครูดุและไม่อยากให้มีงานเยอะ" "ควรมีการทบทวนและอธิบายเพิ่มเติมเพราะบางครั้งตามไม่ทัน" "ควรยกตัวอย่างเรื่องใกล้

ตัวมากขึ้น" "ต้องการเรียนกับครูมากกว่าโทรทัศน์เพราะโทรทัศน์ถามไม่ได้" "ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนไม่ให้ซ้ำกลุ่มเดิม" "ควรยกตัวอย่างปัญหาที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ปัญหา" "เพิ่มการอธิบาย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข" "ควรบอกคะแนนทันทีไม่อยากให้บอกตอนปลายภาคเหมือนปีที่แล้ว" "ควรชัดเจนในการให้คะแนน"

ด้านผลการจัดการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน และการสะท้อนผลจากครูผู้สอนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสรุปผลเป็นรายด้านดังนี้

1. **ด้านความรู้ของนักเรียน**

นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ยังขาดความเข้าใจและยังไม่สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ มีความรู้ความเข้าใจในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เรียนมากขึ้น มีความรู้ในเรื่องของชุมชนตนเองมากขึ้นแต่ยังมีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อซักถามจึงพบว่าครูผู้สอนบางท่านยังไม่ได้สอน มีนักเรียนที่รับรู้ช้าไม่ทันเพื่อน หลายคนทำกิจกรรมใช้เวลามากกว่าที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

2. **ด้านการปฏิบัติตนและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน**

นักเรียนได้ปฏิบัติจริงมากขึ้น ได้พัฒนาตนเองในเรื่องของการช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ช่วยครูผู้สอนในการดูแลรักษาสิ่งของของโรงเรียน รู้จักประหยัด มีมารยาทในการพูดไม่พูดคำหยาบ แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนพูดคำหยาบและรังแกเพื่อน นักเรียนส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบมากขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น มีความสามัคคีรักและช่วยเหลือกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประหยัดอดออม มีความขยัน เป็นผู้นำที่ดี มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาที่เห็นได้ชัดคือเห็นความสำคัญ มีความรักและหวงแหนในท้องถิ่น แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังต้องพัฒนาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความประหยัด ความเสียสละ ความซื่อสัตย์

3. **ด้านโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน**

โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ประสานความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการสอน แหล่งข้อมูล และผู้ให้ความรู้ โรงเรียนเป็นหลักในการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำความรู้ไปบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และขยายผลไปยังชุมชน ผู้บริหาร และครูผู้สอนพอใจที่ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นักเรียนมีความรอบคู่คุณธรรม ผู้ปกครองพอใจในพฤติกรรมของบุตรหลาน

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

ในวงจรที่ 1 พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นดังนั้นจึงมีการหาแนวทางแก้ไขร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย วิทยากร ผู้บริหาร และครูผู้สอนดังนี้

ตารางที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข วงจรที่ 1

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน	
1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ยังมีไม่ครบองค์ประกอบ	1. วิทยากรทบทวนและให้แนะนำเพิ่มเติม
2. แผนการจัดการเรียนรู้ยังเขียนไม่สมบูรณ์ เช่น จุดประสงค์ไม่ครอบคลุมความรู้ ทักษะและเจตคติ ขาดในเรื่องเครื่องมือประเมินผล ขาดการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบ ขาดการสอดแทรกเชื่อมโยงความเป็นท้องถิ่น	2. วิทยากรให้คำแนะนำและให้ส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดูล่วงหน้า
3. การวัดประเมินผลยังไม่ชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กำหนด	3. วิทยากรให้คำแนะนำเพิ่มเติมและให้ตัวอย่างการวัดประเมินผลที่ชัดเจน
4. ความกังวลในเรื่องการเลื่อนวิทยฐานะส่งผลให้สอนตามหลักสูตรได้ไม่เต็มที่	4. ผู้บริหารให้เริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรหลังจากส่งผลงานเรียบร้อยเพื่อไม่ให้ครูเครียดเกินไป
5. ความเครียดในการทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเนื่องจากมองว่ายากและเป็นการเพิ่มภาระ	5. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ ปรับกระบวนการอบรมสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานแตกต่างจากครูผู้สอนอื่นๆ โดยให้ทางเลือกหลากหลายเช่น ฝึกทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นกี่ชั่วโมงก็ได้ตามความสามารถของครู หรือ ถ้าไม่ทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก็อาจจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือจับคู่เรียนรู้กับเพื่อนครูที่สอนวิชาเดียวกันระดับชั้นเดียวกันทำด้วยกัน และถ้าครูผู้สอนท่านใดไม่พร้อมที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปก็ไม่ต้องทำ

.....

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
6. ประสบการณ์ในการทำงานของครูต่างกันทำให้ครูกังวลว่าตนเองจัดการเรียนรู้ได้ไม่เท่าเพื่อนครู	6. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ โดยให้จับคู่หรือมีที่ปรึกษาเป็นเพื่อนครูในโรงเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่ได้รับการอบรม
7. ภาระงานอื่นๆ ตามนโยบายของหน่วยงานต่างๆ มากทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ และอธิบายให้เห็นความสำคัญว่าแม้จะมีภาระงานอื่นๆ แต่งานหลักคือการสอน ซึ่งจะทิ้งไปทำภาระงานอื่นๆ ไม่ได้ และการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับอนาคตของเด็กไทยและประเทศไทยจะละเลยไม่ได้ และผู้บริหารได้รับรู้ปัญหาและให้ครูผู้สอนบูรณาการงานอื่น ๆ ให้เข้ากับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
8. ปัญหาสุขภาพของครูผู้สอนทำให้การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไม่สมบูรณ์	8. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ และให้ครูผู้สอนจับคู่ปรึกษากับเพื่อนครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่ได้รับการอบรม
9. สับสนในคำแนะนำของวิทยากรที่แต่ละคนให้คำแนะนำไม่เหมือนกัน	9. วิทยากรแนะนำเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเนื่องจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน และวิทยากรที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันได้พูดคุยและกำหนดเกณฑ์ให้เหมือนกัน
10. เน้นการสอนจากโทรทัศน์เป็นหลัก	10. ผู้บริหารได้ให้ครูผู้สอนใช้โทรทัศน์เป็นสื่อการสอนเท่านั้นและให้ครูเห็นความสำคัญของการมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านผลการจัดการเรียนรู้	
1. **ด้านความรู้** นักเรียนมีความรู้แต่ขาดความเข้าใจและการเชื่อมโยงในชีวิตประจำวัน	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกการยกตัวอย่างและเชื่อมโยงประสบการณ์จริงใกล้ตัวผู้เรียน
2. **ด้านการปฏิบัติตน** นักเรียนบางส่วนยังปฏิบัติตนไม่เหมาะสม	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสอดแทรก ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และชี้แนะในเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้การเสริมแรงนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดจนขอความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชนดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน
3. **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** นักเรียนบางส่วนที่ยังต้องพัฒนาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสอดแทรก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้การเสริมแรงนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีตลอดจนขอความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชนดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน

การดำเนินการและผลสะท้อนของการปฏิบัติในวงจรที่ 2

ขั้นวางแผน (Planning)

คณะผู้วิจัยได้ประชุมคณะวิทยากรและผู้ช่วยวิจัยเพื่อวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวงจรที่ 2 รวมทั้งนัดหมายวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนนำการสะท้อนผลในการปฏิบัติการวงจรที่ 1 วางแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการในวงจรที่ 2 ดังผลสัมภาษณ์ของผู้บริหารเช่น "เรื่องที่เราเตรียมสำหรับการนิเทศครั้งที่แล้วไปแล้ว ได้ติดตามในเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ทำในสิ่งที่

ตัวเองกำลังสอนอยู่ ไม่ให้ไปเอาแผนจากที่อื่น บางครั้งเราเห็นไปค้นคว้าเรื่องเดิมมันไม่ใช่เรื่องแปลก แต่ครั้งนี้ขอเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเอามาเกี่ยวข้อง มาบูรณาการให้เกิดขึ้นในสาระฯที่ตัวเองสอน ครั้งนั้นในบางสาระวิชาก็ถึงแผนที่ 4-5 เพราะชั่วโมงสอนไม่เท่ากัน ดังนั้นก็ได้เสนอแนะว่า ทำในสิ่งที่ ณ ตอนนี้คุณอยู่แผนที่เท่าไหร่ก็ทำไปตามนั้นไม่ต้องกังวลว่า อาจารย์มานิเทศรอบต่อไปจะรอใช้แผนฯ นี้ บอกไปว่าไม่ต้องรอ สมมุติมาครั้งต่อไปคุณใช้ถึงแผนฯ ที่ 3 แต่ถ้าถึงแผนฯ ที่ 5 ไม่ต้องบอกว่ากลับไป หรือ รอนะ นั่นคือสิ่งที่แตกต่างจากคราวที่แล้ว แล้วก็สิ่งที่หลังจากที่ได้นิเทศไปก็เกิดมรรคผล สิ่งที่ครูได้ทำก็เตรียมการได้ดี" (ผู้บริหาร 1) "บางคนไม่ได้หลับได้นอน ที่นี้เลยตั้งกติกาว่าใครที่ได้รับการนิเทศจาก มข. โรงเรียนจะไม่นิเทศคุณอีกเลย แล้วแต่จะอาสา คือให้อาสาเลย อาจารย์จะแนะนำอย่างไรถือว่าท่านผ่านหมด เพราะฉะนั้นอาจารย์ที่ยังไม่ได้นิเทศจาก มข. โรงเรียนจะทำการนิเทศ อีก 2 ครั้ง เขาเลยขอแย่งกัน เพราะนิเทศครั้งเดียวก็ผ่านเลย ทำให้ครูไม่เครียด" (ผู้บริหาร 2) "จากการประชุมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รู้สึกว่าคราวนี้ครูเครียดน้อยลง เพราะอาจารย์นิเทศแบบกัลยาณมิตรให้ข้อเสนอแนะ ใครที่ทำไม่ทันวิทยากรก็เข้าใจเห็นใจ ทำให้เขาไม่เครียด แล้วคุยกันเพื่อหาวิธีปรับปรุงแก้ไขจากครั้งแรก..." (ผู้บริหาร 3) "คือว่า ต้องเตรียมการมากขึ้น สองต้องขยันมากขึ้น ในการเตรียมการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ จากข้อ Comment ของเสนอแนะจากที่อาจารย์ได้เสนอแนะ ได้ให้ไว้ในครั้งที่ 1 หนักมากขึ้นนั้นก็แสดงว่าการนิเทศครั้งที่ 1 นั้นมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นต้องขออนุญาตใช่คำว่าใส่ใจนอกจากคำว่าตระหนักแล้ว ใส่ใจมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้แล้วก็มีการเตรียม ค่อนข้างจะให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ ไม่ทราบว่าส่วนหนึ่งที่ได้ยินก็คือ กลัวว่าจะเสียชื่อทางโรงเรียนด้วย อันที่สองกลัวว่าอาจารย์มานิเทศครั้งที่สองแล้วจะไม่สมบูรณ์ แต่ผอ.บอกว่าไม่ใช่เป็นเรื่องจุดนั้นที่อาจารย์มานิเทศ เพราะอาจารย์มาดูแล้วคงมาดูในเรื่องการจัดการเรียนการสอนของพวกเราว่าคุณต้องไม่กังวลว่าจะถูกหรือผิด เพราะผอ.บอกเสมอว่าอาจารย์มาเสนอแนะพวกเราไม่ได้มาตรวจว่าถูกหรือผิด ข้อเสนอแนะนั้นรับมานำมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง" (ผู้บริหาร 2)

ขั้นปฏิบัติการ (Action)

ครูผู้สอนได้นำผลการสะท้อนจากวงจรที่ 1 ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

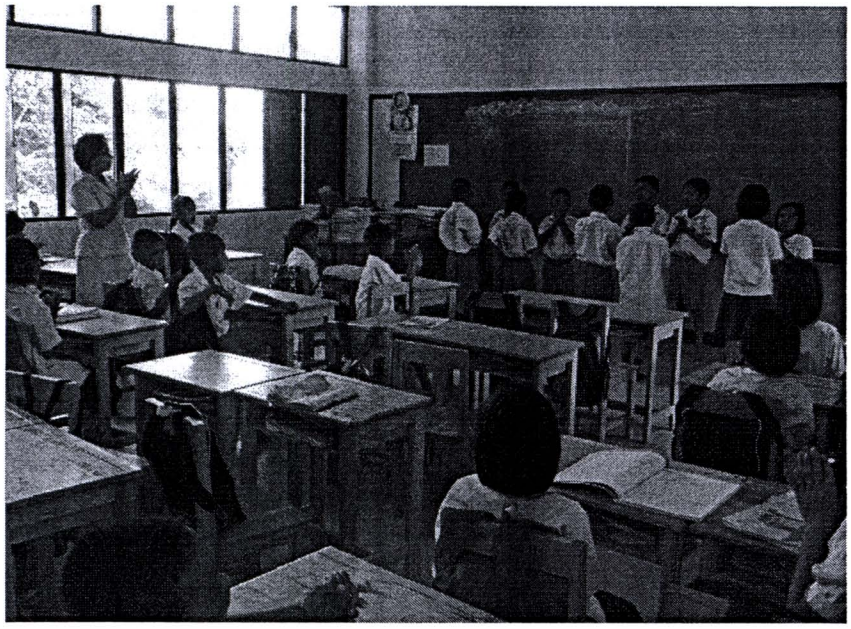

ภาพประกอบที่ 9 การจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยผู้สอนบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านมารยาทไทย

ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

โรงเรียนได้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการและเมื่อถึงวันเวลาที่นัดหมายวิทยากรได้เดินทางไปนิเทศครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาพประกอบที่ 10 คณะวิทยากรสนทนากับผู้บริหารก่อนดำเนินการนิเทศ

ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection)

ด้านการจัดการเรียนรู้

เมื่อนิเทศแล้ววิทยากรและคณะผู้วิจัยตลอดจนผู้บริหารและคณะครูได้ร่วมกันสะท้อนผล เพื่อให้เห็นจุดดีและจุดที่ควรปรับปรุง เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวงจรปฏิบัติการต่อไป ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 11 วิทยากรสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน

จากการนิเทศของวิทยากรได้สะท้อนผลแก่ครูผู้สอนสรุปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 สรุปผลการนิเทศ ติดตามผลครั้งที่ 2

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเดิมดีมาก - มีรายละเอียด ครบทุกหัวข้อขององค์ประกอบ - มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ดี - มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อค่อนข้าง	- เพิ่มกิจกรรมคิดในใจในขั้นนำ - ทบทวน ไม่แจ้งวิธีการ และสาระที่จะทบทวนบอกแต่หัวข้อเท่านั้น

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	สมบูรณ์ - มีการพัฒนาการบันทึกแผน 2	
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ส่วนใหญ่ออกแบบเป็นรูปแบบ constructivism และรูปแบบการสอนแบบ CIPPA	- การเฉลยหรือแนะแนวคำตอบมากเกินไป - ระบุขั้นตอนครบแต่ปรับปรุงรายละเอียด
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- บรรยากาศเป็นกันเองกับนักเรียน - ดำเนินการตามขั้นตอนที่เตรียมไว้ ครูช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านไม่ออกโดยอ่านสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง จัดลำดับขั้นในการสอนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม - ระบุขั้นตอนค่อนข้างสมบูรณ์ - ดำเนินกิจกรรมตามแผนดีมาก	- ขณะที่ครูให้นักเรียนคิดวางแผนแก้ปัญญา ไม่ควรพูดทำลายสมาธินักเรียน ให้เวลานักเรียนในการคิดอย่างเหมาะสม - ครูดำเนินการเร็วเกินไปนักเรียนบางคนยังใช้สื่อไม่คุ้มค่า - เพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนคิดให้ครบ 6 เพื่อส่งเสริมการคิด
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- เน้นสถานการณ์ท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการระบุ สถานการณ์มีการสอดแทรกเทศกาลท้องถิ่น สอดแทรกสาระท้องถิ่นในสถานการณ์ดีมาก	- ปรับภาษาในการชี้แจงงานในบัตรกิจกรรม
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- เหมาะสมชัดเจน มีแบบบันทึกกิจกรรม - สื่อหลากหลาย - เกมฝึกทักษะ - จัดระเบียบสื่อเป็นชุดดีมาก	- บัตรกิจกรรมค่อนข้างสับสน ไม่ใช้ระบบเดียวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อของบัตรคำต่างๆ ไม่เหมือนกัน ไม่ควรมีเฉลยไว้มากเกินไปนักเรียนจะได้ฝึกคิด - ให้นักเรียนสัมผัสสื่อพอสมควร โดยเฉพาะในการนับจำนวน - เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีรายละเอียดที่สมบูรณ์มากขึ้น มีแบบฝึกหัด - ระบุแบบฝึกให้นักเรียนทบทวน - ตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล	- ควรมีรายละเอียดของการประเมินแบบรูบริคส์ 1 2 3 และ 4 อย่างไร - ควรพัฒนาแบบฝึกให้มีความน่าสนใจ - แบบประเมินพฤติกรรมรูบริคส์
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดเป็นกลุ่มได้ชัดเจน	- การจัดกลุ่มต้องเป็นกลุ่มเดิม ตามสัดส่วนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ ควรจัดชั้นเรียนให้ยืดหยุ่นโดยนักเรียนทำงาน รายบุคคล รายกลุ่ม

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
8. บุคลิกภาพของครู	- เหมาะสม คือเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนในชั้น มีการกระตุ้นนักเรียน เตือนให้นักเรียนร่วมมือในกลุ่มร่วมคิดร่วมทำ ดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล - ครูใจเย็น/อดทน - ดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล - เอาใจใส่นักเรียนที่ป่วยดีมาก	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ร่วมมือทุกกิจกรรมดี - สนใจ/ร่วมกิจกรรมดีมาก	- นักเรียนบางกลุ่ม ไม่ทราบระบบการทำงานกลุ่มที่ต้องช่วยเหลือกัน
10. ข้อเสนอแนะ - ควรเพิ่มการฝึกให้นักเรียนหาวิธีคิดหาคำตอบที่หลากหลาย นักเรียนไม่ได้คิดแบบเดียวกัน - ควรพัฒนางานที่มีปริมาณเหมาะสม - การจัดชั้นเรียน เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการจัดโต๊ะ และรบกวนห้องอื่น - บัตร สถานการณ์ /บัตรกิจกรรม อาจจัดรูปแบบอยู่ในแผ่นเดียวกันได้ - ควรเพิ่มกิจกรรมที่ให้นักเรียนคิดนอกเหนือจากที่ครูกำหนด - ควรเพิ่มกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม ร่วมกันกันคิดปัญหา (กิจกรรมส่วนมากตัวแทน 1 คน หรือทุกคนทำและตรวจสอบด้วย)		

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- เตรียมความพร้อมในการเขียนแผนดีมาก มีองค์ประกอบต่างๆ ครบและสอดคล้องกัน	- ขาดนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการสอนถ้าใช้รูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้ต้องปรับตามข้อเสนอแนะ - ชื่อกลุ่มและมาตรฐานการเรียนรู้ ควรเพิ่มสาระสังคมศึกษาถึงเป็นการบูรณาการ มีสื่อการประเมิน แต่ควรแนบท้ายแผนทุกครั้ง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์เดิมจากความรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยใช้สถานการณ์จำลอง	- ขาดนวัตกรรมรูปแบบการสอนถ้าเป็นรูปแบบบูรณาการต้องระบุว่าบูรณาการกับวิชาอะไร เช่นคณิตศาสตร์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	- ขั้นนำควรมีการสนทนาประโยชน์ของน้ำประกอบสื่อ - ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้นวัตกรรมแบบ CIPPA แสดงถึงความรู้ความสามารถ ความตั้งใจในการจัดกิจกรรมของผู้สอน	
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- เน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนระดมสมองโดยใช้ประสบการณ์ของแต่ละคน - นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการยอมรับความคิดของกันและกัน - ให้นักเรียนอ่านใบงานพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ควรปรับให้มีเด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง มาอยู่ด้วยกัน - ครูดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง กระตุ้นนักเรียนทำแบบฝึกหัดพร้อมบอกการเขียนคำที่นักเรียนสะกดไม่ได้ - ดำเนินการได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมความมีวินัยและมารยาทในการฟัง การนำเสนอของผู้เรียน และแนะนำผู้เรียน ผู้เรียนตั้งใจดีมาก	- ไม่เห็นนวัตกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ - ขั้นนำในแผนการจัดการเรียนรู้ ควรปรับขั้นที่ 2 ให้เห็นกิจกรรมขั้นสอนเพราะให้นักเรียนสำรวจ - ครูควรมีสื่อภาพประกอบ เช่นแก้วน้ำขุ่น แก้วน้ำใส ให้นักเรียนได้เปรียบเทียบ - การแบ่งกลุ่มต่างจากที่เขียนไว้ในแผน - ในการนำเสนอของผู้เรียนควรเน้นจากความเข้าใจแทนการอ่านจากกระดาษ
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนรณรงค์การดูแลขยะในชุมชนเน้นเรื่องการประหยัด และการอนุรักษ์น้ำในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน - เน้นระเบียบวินัยในชั้นเรียน และเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในแผนและการจัดการเรียนรู้ตามแผน	- ควรเน้นนักเรียนให้เห็นผลอย่างไรต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน - วิธีทำหรือรักษาน้ำสะอาดได้อย่างไร - ควรเขียนจุดเน้นในเรื่องคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ให้เห็นว่าครูทำอย่างไร เพราะในขั้นตอนครูไม่ได้เขียนไว้
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้ภาพประกอบในขั้นนำสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน - ใช้ใบความรู้+ใบกิจกรรม - มีสื่อหลากหลาย ใช้สื่อสารสนเทศ	- การนำเสนอควรเน้นให้แต่ละคนเสนอความแตกต่างของท้องถิ่นของตนเอง เมื่อนำเสนอเสร็จเรียบร้อยแล้วควรติดภาพไว้ที่กระดานควรปรับตัวหนังสือให้

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	เทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับบทเรียน	มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและภาพที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา - ควรแนบ power point ท้ายแผน
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- จากการนำเสนอผลงานของนักเรียนสามารถระบุสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างครอบคลุม - มีการประเมินเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม - เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในบทเรียนได้รับการกระตุ้นจากครูดี - มีการประเมินตามสภาพจริง ด้วยการสังเกต ซักถาม ฟังการนำเสนอ และสะท้อนผลให้ผู้เรียนได้ทราบเพื่อปรับปรุงต่อไป	- ในการประเมินการเรียนรู้ควรถามประเภทของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นพร้อมทั้งดึงความสนใจจากผู้เรียน - การตอบคำถามของนักเรียนครูควรถามนักเรียนเป็นรายบุคคลบ้าง โดยมีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนตอบผิด และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมควรมีการตักเตือน - ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการบอกข้อดีข้อปรับปรุงในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น
7. การจัดการชั้นเรียน	- มีการจัดกลุ่มที่เหมาะสม - พื้นห้องมีความสะอาดสามารถทำงานกลุ่มได้ - แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มที่สะดวกในการจัดกิจกรรม - จัดการชั้นเรียนได้ดี ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจกิจกรรม ตั้งใจฟังการนำเสนอและสอดแทรกเรื่องมารยาท	- การเรียนการสอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม แต่กิจกรรมกลุ่มนักเรียน แต่ละคนทำงานทำงานของตนเอง - ควรให้นักเรียนจับคู่กันภายในกลุ่ม
8. บุคลิกภาพของครู	- มีความมั่นใจในการสอน - เสียงดังมีความชัดเจน - มีการกระตุ้นผู้เรียนในกิจกรรม - ดูแลนักเรียนทำงานอย่างทั่วถึง - มีความมั่นใจในการสอน บุคลิกภาพเหมาะสม เสียงดัง แต่งกายสุภาพเรียบร้อย - เอาใจใส่ผู้เรียน มีความเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีการกระตุ้นและเสริมแรงในการเรียนรู้	-

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- มีความสนใจและร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมส่วนใหญ่ตั้งใจฟังดี - ผลงานผู้เรียนออกมาดีมากแสดงถึงความเอาใจใส่ของผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียน	- ควรมีอุปกรณ์กลุ่มในการทำงานเช่น การระบายสี - การนำเสนอผลงานควรหากิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆได้มีส่วนร่วมด้วย เช่น การถามคำถาม ทำให้กิจกรรมน่าสนใจยิ่งขึ้น
10. ข้อเสนอแนะ - ในขั้นนำเสนอผลงานครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานไว้ที่ครูเพื่อให้นักเรียนสนใจการนำเสนอของเพื่อนไม่ต้องสนใจกิจกรรมของตนเอง เก็บผลงานของแต่ละกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมในแผนต่อไปแยกประเภทของสิ่งแวดล้อมมีชีวิต - ขอชื่นชมในความรู้ความสามารถและความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูมีการเตรียมการสอนได้ดี และสอนได้ตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนมีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนรวมทั้งเอาใจใส่แนะนำ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน		

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีลำดับขั้นตอน ที่ชัดเจน เหมาะสมกับเวลา และเนื้อหาเหมาะกับนักเรียนชั้น ป.1 - มีการระบุจุดประสงค์ชัดเจนครบทุกองค์ประกอบ - ครูมีองค์ประกอบของจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ชัดเจน สาระการเรียนรู้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้	- ควรระบุใบงานในแผนให้ชัดเจน - การคัดเลือกสาระการเรียนรู้ เกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรม
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เป็นไปตามลำดับดีมาก ใช้กิจกรรมเสริมทักษะ เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางเอาไว้ - ออกแบบกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- เริ่มจากคำศัพท์ไปสู่ประโยคที่ดีมาก กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอนของการสอนด้านทักษะ ฟัง- พูด	- เนื่องจากเป็นนักเรียนชั้น ป.1 ควรพูดประโยคให้มากขึ้น เพื่อแน่ใจว่านักเรียนจำได้

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	- มีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน	- ควรใช้เวลาในการเกริ่นนำเพิ่มอีก 5 นาที เพราะนักเรียนบางคนยังไม่เข้าใจที่ครูพูด และควรบอกวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบ
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการใช้สมุนไพรในชุมชนของนักเรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ดี มีนวัตกรรมการละเล่นพื้นบ้าน - มีการบูรณาการกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงได้ชัดเจนดี ได้เห็นประโยชน์อาหารท้องถิ่น	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการใช้สื่อของจริง ดีมาก และสื่อครบตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ - มีสื่อและอุปกรณ์ครบแสดงถึงการเตรียมพร้อมอย่างดีมีใบกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีบัตรคำ มีการเตรียมพร้อมที่ดี	- ถ้ามีรูปภาพหมู่บ้านจริง ๆ จะน่าสนใจขึ้น
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมดีมีการประเมินตรงตามจุดประสงค์	- ควรเขียนข้อการประเมินให้ชัดเจน - ระบุระยะเวลาการทำงานเพื่อจะให้นักเรียนเข้าใจให้ชัดเจน
7. การจัดการชั้นเรียน	- มีการใช้กิจกรรมเกมที่หลากหลาย มาช่วยในการเดาคำศัพท์ รวมทั้งการแข่งขันให้สนุกสนาน ควบคุมชั้นเรียนได้ดี ใช้กิจกรรมเหมาะสม - คุมชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	-
8. บุคลิกภาพของครู	- มีความเป็นกันเองกับนักเรียนมาก เข้าใจนักเรียน และมีวิธีการถามหรือหยุดกิจกรรม ที่นักเรียนไม่สนใจได้ - ใช้การให้กำลังใจนักเรียน ชมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดีมาก - มีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการสอน	- ควรมีการอธิบาย หรือหลอกล่อให้นักเรียนสนใจทำกิจกรรมมากขึ้น

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ตื่นเต้น กระตือรือร้นมากทุกคน พยายามออกเสียงสมุนไพรที่ตนเองรู้จัก - นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเนื้อหาดี	- ครูควรให้ความสนใจนักเรียนด้านหลังเป็นระยะ ๆ
10. ข้อเสนอแนะ - ในการทำกิจกรรมกลุ่ม งานเพิ่มเติมโดยสมุนไพร มี 4 ชนิด ควรใช้การแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 4 คน ผลัดกันโยนสมุนไพร (อาจใช้ภาพแทนก็ได้) และออกเสียงประโยค This is ..... ในทักษะการเขียนอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม มีภาพสมุนไพร และสลับตัวอักษร ให้นักเรียนช่วยกันเรียงตัวอักษรให้ถูกต้อง - เน้นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน และน่าสนใจ - อาจารย์บางท่านไม่มีคาบสอน จึงได้ใช้การสัมภาษณ์ และดูแผนการจัดการเรียนรู้		

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน - พยายามบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ทำแผนได้ครบทุกองค์ประกอบ และมีความชัดเจนดี ถูกต้อง - ทำแผนและสื่อได้สวยงามและเรียบร้อย	- ควรมีแผนให้ครบ 12 แผน - ยังไม่ปรากฏนวัตกรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ - การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ครบ KPA
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- อาจารย์บางท่านไม่ได้อบรมในช่วงแรก เนื่องจากติดภารกิจจึงไม่ได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ได้ให้คำแนะนำ และขอดูในการนิเทศในครั้งต่อไป - จัดกิจกรรมได้สนุกสนาน น่าเรียน เหมาะกับวัยและเนื้อหา - นักเรียนได้ฝึกและพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ครอบคลุมทุกด้าน	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ - ใช้ power point นำเสนอปริศนา	- ไม่ควรใช้ทักษะเพียงอย่างเดียวในแต่ละแผนควรมีมากกว่า 1 สาระ โดยอาจให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	คำทาย และสำนวน คำพังเพย กระตุ้นนักเรียนได้ดีมาก - โยงเข้าสู่เศรษฐกิจพอเพียงได้ชัดเจน - การสอบก่อนเรียนเข้าสู่ภูมิปัญญาทางภาษา - มีองค์ความรู้ที่ถูกต้อง มีการใช้แผนผังความคิดซึ่งดีมาก - เน้นการอนุรักษ์ภาษาดีมากและชัดเจนมาก	ประมวลความคิดก่อนที่จะเขียน
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การจัดการเรียนรู้ - ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาทางภาษา - นักเรียนสามารถใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันได้ดี - ครูเน้นถึงกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงได้ชัดเจนดีมาก	- ควรจัดกิจกรรมและประเมินตามที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้ชุมชนบ้านกุดธาตุเป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ - มีสื่อหลากหลาย ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนกิจกรรม ทำให้ได้เคลื่อนไหวทางสมองทั้งชั่วโมง	- ควรใช้สื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา - สีพื้นและตัวหนังสือบางกรอบมองไม่ชัดเจน ควรให้มีขนาดและสีชัดเจนขึ้น
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการออกแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ ทั้งวิธีวัด เครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมิน - ประเมินได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกข้อ	- การประเมินต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ - ควรมีแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม มาให้ดูและสังเกตด้วย
7. การจัดการชั้นเรียน	- มีจำนวนนักเรียนที่พอเหมาะทำให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง - คุมกิจกรรมและเวลาได้ดี บรรยากาศอิสระและมีระเบียบ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีเทคนิคการคุมชั้นสนุกสนาน	-

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
8. บุคลิกภาพของครู	- แต่งกายสุภาพเรียบร้อย - พูดจาสุภาพเมื่อพูดกับนักเรียน - ขยันกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน - พูดจาชัดเจน มีการเสริมแรงตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน - Attention สูงมากเป็นครูที่ดี	- ควรออกเสียง ร,ล และควบกล้ำให้ชัดเจน
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- มีความตั้งใจและสนใจเรียนรู้ - นักเรียนเอาใจใส่และตั้งใจทำกิจกรรม - นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู กล้าพูด กล้าทำ - นักเรียนมีมารยาทในการดู การฟังดีมาก - นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมที่ครูสอน	- พฤติกรรมของนักเรียน บางคนไม่ใส่ใจ เนื่องนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เพราะใบกิจกรรมว่างเปล่า
10. ข้อเสนอแนะ - เนื่องจากอาจารย์บางท่านไม่ได้เข้ารับการอบรมในครั้งแรกจึงควรศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน - ครูมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบของสาระท้องถิ่นจากการอบรมครบทุกขั้นตอน ทำสื่อสวยงาม มีพัฒนาการในการทำงานของตน ได้เห็นความก้าวหน้าของชิ้นงาน ขอให้ดำเนินการเสร็จถึงกระบวนการวิจัย ผลงานดีมาก		

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีแผนการจัดการเรียนรู้ - มีใบงานที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ - มีการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ - แผนการสอนมีรายละเอียดชัดเจน กิจกรรมหลากหลาย - มีแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบ	- ขาดการสอดแทรกคุณลักษณะหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - แก้ไขการเขียนสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระสำคัญ - การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อยังขาด ไม่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ - ปรับเวลาสอนเป็น 2 คาบ - เพิ่มกิจกรรมในขั้นสอนเรื่องการวิเคราะห์แก๊สพิษ สาเหตุการเกิด

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ส่วนใหญ่ใช้นวัตกรรม 5 E	- แก้ไขขั้นอธิบายและลงข้อสรุปและขั้นขยายความรู้ - เขียนสาระการเรียนรู้ยังไม่ค่อยชัดเจน ปรับปรุงขั้นอธิบายและการลงข้อสรุปและขั้นขยายความรู้ - ปรับคำถามบางข้อให้เหมาะสมกับขั้นตอนของ 5 E - ขาดการบูรณาการเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ดำเนินการสอนได้ไม่ครบขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ - จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ - จัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับแผน - กิจกรรมหลากหลายน่าสนใจ - อธิบายชัดเจน นักเรียนตอบคำถามและอธิบายได้น่าสนใจ - สื่ออุปกรณ์น่าสนใจ - บางท่านชั่วโมงนี้ไม่ได้สอน จึงนิเทศจากแผนการจัดการเรียนรู้	- การให้นักเรียนสำรวจ ควรมีการวางแผนล่วงหน้าในการสำรวจสภาพปัญหาในการเดินทางของนักเรียนสำรวจมาก่อน หรือปรับเปลี่ยนสถานการณ์ใหม่ - การให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมมีการวางแผนว่าให้นักเรียนทำอะไรบ้างให้ชัดเจนมากว่านี้ - กิจกรรมมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลา เช่น นักเรียน ทำโครงงาน ในขั้นขยายความรู้
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อศึกษาในระบบนิเวศ - มีการสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ - มีการบูรณาการกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน	- ควรมีกิจกรรม คำถามที่เน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน ในการสอนจริง ครูน่าจะใช้คำถามหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกระบวนการประหยัดไฟฟ้าว่าเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร - ควรสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจน เช่นเพิ่มคำถาม หรือสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจไปใช้

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการออกแบบโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในแผนการจัดการเรียนรู้มีภาพประหยัดพลังงาน - ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ปัญหาและเรียนรู้จากในท้องถิ่น - ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา	- เวลาจริงครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ อาจปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมมากกว่านี้ - ในชั่วโมงนี้ไม่มีภาพการประหยัดพลังงาน หากครูหาไม่ได้ อาจจะใช้สื่อของจริงมาสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการประหยัดได้อย่างไรบ้าง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการประเมินระหว่างเรียนและหลังเรียน - มีเครื่องมือการประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ - มีแบบประเมินที่ชัดเจน	- ในชั่วโมงนี้การประเมินยังไม่ค่อยสอดคล้องกับกิจกรรมของครูที่ค่อนข้างรวบรัดเนื่องจากต้องแก้ไขกิจกรรมการสอน จึงต้องแก้ไขใบงานให้สอดคล้องกัน
7. การจัดการชั้นเรียน	- สภาพและบรรยากาศในห้องเรียนดีมาก เหมาะสม นักเรียนได้ออกปฏิบัตินอกห้องเรียน - บรรยากาศในการเรียนการสอนดี นักเรียนแต่ละกลุ่มให้ความร่วมมือในกิจกรรมแต่ละขั้นดีมาก - มีการเดินดูแล การทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำนักเรียน - เหมาะสม นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ครูดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	- กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติครูชี้แจงไม่ชัดเจน
8. บุคลิกภาพของครู	- น้ำเสียงชัดเจน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย น้ำเสียง ชัดเจน อ่อนโยน ใจดี - บุคลิกดี อธิบายชัดเจน คล่องแคล่ว ใช้คำถามได้ดี - บุคลิกเป็นคนใจดีพูดนุ่มนวล	- บางท่านขาดการเตรียมตัวก่อนการสอน หากครูมีการเตรียมการสอนในชั่วโมงของการเรียนจะดีขึ้นมากกว่านี้
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- พฤติกรรมเรียบร้อย ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ดีมาก - ร่วมมือในชั้นเรียนดีมาก วิเคราะห์ปัญหาได้ดี	-

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พร้อมจะไปสอน - เขียนได้สมบูรณ์ ชัดเจน มีใบความรู้ มีองค์ประกอบในการเขียนแผนครบทุกองค์ประกอบ	-
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ครบตามขั้นตอนที่ได้ให้คำแนะนำ จากวิทยากร - ออกแบบได้ตามกระบวนการ	- ควรเพิ่มเติมนวัตกรรมอื่น ๆ เช่น สื่อการสอน VCD VDO เครื่องดนตรีอีสานที่เป็นของจริงจะดีมาก
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- มีขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน - ในภาพรวมจัดการเรียนรู้ได้ดี ครบตามกระบวนการนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูวางแผนเอาไว้ - การเรียนการสอนตามแผน	- ครูควรเดินดูนักเรียนในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มๆ ในประเด็นที่ครูกำหนดให้นักเรียนทำและสอดแทรกเทคนิคด้านศิลปะให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน - นำเพลง ดนตรีอีสานมาประกอบการเรียนการสอนให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น - การนำปรัชญาเศรษฐกิจมาใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยเป็นผลิตภัณฑ์ของบ้านหนองนาคำ	- ควรเพิ่มเติมมากขึ้น เช่น ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในคุณค่าของดนตรี
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการนำเอาธรรมชาติของโรงเรียนมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน - มีใบงานใบความรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม - ใช้เพลงประกอบการเรียนชัดเจน - มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเรื่องที่สอน	- ควรเลือกเพลงที่ซับซ้อนขึ้น ยากขึ้น เช่น เพลงเต้ย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีใบงานและการประเมินผลการทำงาน - มีใบงาน ใบความรู้ให้ก่อนการทดสอบดีมาก	- ถ้ามีเวลาเพียงพอควรวิจารณ์ผลงานที่นักเรียนทำขึ้น - ควรสรุปผลการทำงานของนักเรียนจะดีมาก - ควรมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานของนักเรียน แล้วนำผลงานของนักเรียนคนนั้นมาวิจารณ์และจัดป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์
7. การจัดการชั้นเรียน	- รูปแบบการจัดชั้นเรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้ศิลปะ เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน - มีบรรยากาศดีมาก ผู้เรียนผู้สอนมีความสุข ผ่อนคลาย - นักเรียนได้ปฏิบัติในชั้นเรียน	- นักเรียนมีพื้นที่ในการปฏิบัติในการสาธิตน้อยไป ควรจัดโต๊ะให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของรายวิชา
8. บุคลิกภาพของครู	- เหมาะสมกับความเป็นครูดีมาก - อัธยาศัยดีมาก ยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้เรียนดี - เหมาะสม เสียงดังฟังชัด มีอัธยาศัยดี - ร่าเริงแจ่มใส ควบคุมชั้นได้ดี - มีการจัดการเรียนการสอนดี	
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- น่ารัก สนใจเรียน เกรงใจผู้สอน - มีกิจกรรมร่วมกลุ่มดี - นักเรียนมีส่วนร่วมดีมาก มีการใช้กระบวนการกลุ่มร่วมด้วย - ผู้เรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี - นักเรียนส่วนมากสนใจกิจกรรมและสนุกสนานกับการเรียนดี	
10. ข้อเสนอแนะ - ภาพรวมดีแล้ว ขาดแต่การเพิ่มเติมนวัตกรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สมบูรณ์ พัฒนากิจกรรมการประเมินให้ยากขึ้น ซับซ้อนขึ้น		

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- เขียนแผนครบองค์ประกอบตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) - ขั้นตอนและรายละเอียดชัดเจน - มีใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบประเมิน ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ - แผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำได้ดีมาก องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน - จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง KPA - ขั้นตอนการสอนตรงกับรูปแบบการสอน - จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดี - จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม KPA	- แบบประเมินชัดเจน แต่รูปแบบยากต่อการใช้จริง ควรปรับให้เหมาะสม - สาระที่เขียนให้กระชับ ชัดเจน - ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน - เขียนสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ไม่มีตารางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ - ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดีมากใช้นวัตกรรมแบบเอ็กซ์พลิซิท ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายวิชาพลศึกษา - ออกแบบการเรียนรู้ได้ดี ใช้นวัตกรรมเป็นแบบจิ๊กซอร์	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- มีความตั้งใจในการดำเนินการสอนให้เป็นไปตามขั้นตอน เตรียมการเรียนการสอนดี - จัดการเรียนการรู้ได้ดีมาก ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางเอาไว้ - นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนดีมาก - จัดการเรียนรู้ได้ดี - สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนเอาไว้	- ควรจัดกิจกรรมการสอนย่อยให้เหมาะสมกับพื้นที่และจำนวนนักเรียน - การสรุปบทเรียนในแผนดีมาก แต่การปฏิบัติจริงไม่ชัดเจน - ขั้นตอนการสาธิตขาดจุดเน้นของทักษะที่จำเป็นผู้สอนลืมเน้นย้ำ - ผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการชี้แนะเรื่องการแบ่งกลุ่ม ไม่ควรยืนสังเกตอยู่จุดเดียว จะช่วยกระตุ้นผู้เรียนได้ - ในขั้นที่ 2 การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้คนที่รับผิดชอบเรื่องเดียวกัน มารวมกลุ่มและทำใบงานด้วยกัน

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
		- เวลา 1 ชั่วโมง ถ้าวางแผนไม่ดีอาจสอนไม่ทันเวลา
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ยังไม่ชัดเจนนัก - สอนเนื้อหาสาระที่เน้นในการละเล่นพื้นบ้านที่ท้องถิ่นบ้านนาคำ - มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การละเล่นพื้นบ้าน	- มีการสอดแทรกแต่ไม่ตรง หรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่กิจกรรมวิเคราะห์ไว้ในตารางวิเคราะห์เวลา - หากสอนเนื้อหาสาระท้องถิ่นตามหลักสูตรอย่าลืมบูรณาการเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากกว่านี้ - ควรมีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากกว่านี้
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีการวางแผนกิจกรรมให้กับผู้เรียนในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าระหว่างผู้เรียนกับอุปกรณ์ สื่อการเรียนมีความสอดคล้องกับบทเรียน - มีการใช้สื่อที่สอดคล้องกับบทเรียน	- สื่อแผนภาพที่ระบุในแผนไม่มี
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- แจ้งการประเมินผลให้นักเรียนทราบทันทีหลังการสอนรวมทั้งบอกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นความซื่อสัตย์ คุณธรรมต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการเคารพกฎกติกา - วัดประเมินมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ - กำหนดวิธีการในการวัดประเมินที่ชัดเจน - มีการกำหนดสิ่งที่จะวัด เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน	- เป็นการประเมินภาพรวมซึ่งไม่ชัดเจนและแบบประเมินที่ระบุไม่สามารถประเมินได้ตามเวลาที่สอนในคาบ - ในแผนบอกว่ามีการทดสอบแต่กิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีการทดสอบ - ควรเพิ่มแบบประเมินพฤติกรรมบทเรียน - ควรกำหนดสิ่งที่จะวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเหมาะสมกับกิจกรรมและมีเทคนิคในการคุมชั้นเรียนดี	- กิจกรรมย่อยแบ่งนักเรียนไม่เหมาะสมกับพื้นที่
8. บุคลิกภาพของครู	- บุคลิกดี วางตัวกับผู้เรียนเหมาะสม - น้ำเสียงหนักเบาในการคุมชั้นดี บุคลิกดี พูดเสียงดังฟังชัด - การแต่งกายเหมาะสมกับการสอนดีมาก	-

รายการ	จุดดี	จุดที่ควรปรับปรุง
	- จัดการเรียนรู้ได้ดี ควบคุมชั้นเรียนได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด - แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ ให้ความเคารพผู้สอนทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี - ให้ความสนใจในบทเรียนและมีความกระตือรือร้นในการเรียน - นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ - สนใจบทเรียน เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดีมาก	- มีนักเรียนที่ทักษะดีแล้วเล่นนอกเหนือจากที่ฝึกให้ปฏิบัติ
10.ข้อเสนอแนะ - จัดแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ครบตามหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบ (12 แผน) - สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปด้วย - จัดทำการออกแบบ/ จัดหน่วยการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ - จัดทำการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยให้ครบหน่วยที่ออกแบบ (12 แผน) - สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้		

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- เนื้อหาและจุดประสงค์มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียนและเวลาแผนการสอนบอกกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจนดีและสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง - จุดประสงค์มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญการเรียนรู้ดี - กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	- ถ้าเป็นไปได้นำแผ่นพับแต่ละรูปแบบในท้องตลาดและให้นักเรียนสังเกตความแตกต่างแต่ละรูปแบบ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ศึกษาวิเคราะห์จากของจริงและเอกสารการเรียนรู้ และผู้สอนอธิบาย - ใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน - กระบวนการกลุ่มและร่วมมือการเรียนรู้	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- มีความน่าสนใจ - ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง นักเรียนให้ความร่วมมือดี - ใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นตัวดำเนินสู่การเรียนการสอนที่กำหนด	- การสาธิตการใช้เครื่องมือจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจยิ่งขึ้น
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- จากตัวอย่างแผ่นผับสามารถ บูรณาการเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ (โครงการขยะ) - กิจกรรมสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง - ใช้ขั้นสรุปการเรียนการสอนให้เห็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- การใช้ห้องปฏิบัติการเป็นแหล่งเรียนรู้ - ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนดีมาก มีแปลงปฏิบัติและทดลองดี - ใช้ของจริงที่มีอยู่ในท้องถิ่น	-
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- การตรวจผลงานของนักเรียน - แบบประเมินพฤติกรรม - ใช้การประเมินแบบการปฏิบัติจริง - ตรวจจากผลงาน	-
7. การจัดการชั้นเรียน	- เหมาะสมต่อการเรียนรู้ - มีหลักปฏิบัติการ อุปกรณ์ครบถ้วน	
8. บุคลิกภาพของครู	- มีความเหมาะสม เสียงดัง ชัดเจน ถ่ายทอดความรู้ได้ชัดเจน - เหมาะสม น้ำเสียงดี ชัดเจน ส่งเสริมความเป็นครู - มีความเหมาะสมดีมาก	

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมได้ดี - มีความตั้งใจและร่วมกิจกรรมดีมาก - ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ดี	

9. กลุ่มปฐมวัย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- สอดคล้องกับท้องถิ่นและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - เน้นประสบการณ์สำคัญให้กับเด็กได้ครบ 4 ด้าน - บูรณาการได้ครบ 4 สาระ คือ ตัวเรา บุคคลสถานที่ ธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัวเรา	- ให้เน้นกิจกรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยจะดีมาก - แยกกิจกรรมให้น้อยลงและพอเหมาะกับความสามารถของนักเรียน - การวิเคราะห์ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - เพิ่มกิจกรรมหลัก - บูรณาการหลักสูตรให้ครบ 4 องค์ ตามหลักนวัตกรรม สตอรี่ไลน์ - เพิ่มโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับเด็ก เช่นการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักคำสอนเป็นต้น
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- น่าสนใจ - สอดคล้องกับวัยของอนุบาล	- ให้เน้นกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์แก่เด็กมากกว่านี้
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- การดึงความสำคัญของท้องถิ่นเข้ามาสู่การเรียนการสอน โดยนำไปสู่สถานที่จริงในชุมชน	- ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้มาวางเอาไว้
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- เน้นของดีในหมู่บ้านให้เกิดความภาคภูมิใจ และสาระของท้องถิ่น	- สอดแทรกการปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น การใช้วัสดุรอบๆตัวมาประกอบการเรียนการสอน เช่น ปั้นดินเหนียว นำใบไผ่มาทำศิลปะตามที่ต้องการ
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- นำสื่อของจริงในท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน	- ยังใช้สื่อไม่คุ่มค่า ควรนำเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์ให้ได้สาระมากที่สุด เช่น นำใบไผ่มาให้นักเรียนฝึกสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เช่นการ ลูบ ขยี้ และก็ดม

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการถามย้อนกลับในกลุ่มใหญ่	- ควรสุ่มถามเป็นรายบุคคลเป็นต้น
7. การจัดการชั้นเรียน	- ครูใช้เทคนิคการคุมชั้นเรียนได้ดีพอสมควร เช่น การร้องเพลงปรบมือเป็นต้น	- ควรตั้งกฎกติกาของชั้นเรียนให้เป็นเอกลักษณ์เช่น เมื่อได้ยินเสียงเพลงแล้วก็นั่งเป็นวงกลม เป็นแถว หรือกลุ่มเป็นต้น
8. บุคลิกภาพของครู	- เสียงดังฟังชัด - ท่าทางใจดีมีเมตตา	- ไม่ควรใช้เสียงดังกับเด็กอาจใช้เทคนิคในการใช้ภาษามือแทน
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ส่วนใหญ่สนใจในการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนดี มีนักเรียน 2 คนยังไม่มีที่นั่ง	- ควรหยุดพฤติกรรมที่จะทำให้ห้องเรียนวุ่นวาย ด้วยการเสริมแรงทางบวก เช่น กล่าวชม ให้ดาว เด็กที่น่ารักเป็นต้น

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และการสะท้อนผลจากครูผู้สอนพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากมีโครงการอื่นๆ และนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล ที่เน้นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และการประเมินภายนอกจะมีการประเมินในด้านการจัดการเรียนรู้ บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงทำให้ครูเห็นความสำคัญ และมีความกระตือรือร้นยิ่งขึ้น มีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากครูผู้สอนเอง มีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้เข้ากับโครงการของโรงเรียน เช่น จัดตลาดนัดพอเพียง โดยให้นักเรียนและชุมชนนำสินค้าในชุมชนมาขาย ซึ่งนักเรียนนำผลผลิตที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่างๆ มาจำหน่าย เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง บางสถานศึกษาได้เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่น ซึ่งครูผู้สอนสะท้อนผลกลับมาว่า ที่ได้รับการอบรมกับคณะวิทยากรคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งเดิมบอกว่ายากเพราะเป็นเรื่องใหม่ แต่เมื่อได้รับการอบรมจากที่อื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบแล้ว การจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการอบรมจากคณะวิทยากรคณะศึกษาศาสตร์เข้าใจและง่ายกว่ามาก เนื่องจากมีคณะวิทยากรให้ความรู้ชนิดตัวต่อตัว รวมทั้งมานิเทศให้ข้อเสนอแนะถึงโรงเรียนทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น ครูจึงมีกำลังใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนายิ่งขึ้นดังผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวว่า "การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มาเป็นอีกแบบหนึ่ง ที่ มข. เป็นอีกแบบหนึ่งก็เลยสับสน ส่วนมากเค้าอยากให้เป็นแบบ มข. เขาเข้าใจ แต่แบบเก่าเขาสับสน เขาอยากให้เป็นแบบ มข. จริงๆ นะ ทำแบบนี้มันง่าย" (ผู้บริหาร 1) นอกจากนั้นครูยังมีความตื่นตัว กระตือรือร้นในการสอนและการเตรียมการสอนมากขึ้น มีการ

เตรียมการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอน มีสื่อใหม่ๆมากขึ้น ใช้สื่อทันสมัย โดยเฉพาะเรื่องสื่อ ผู้บริหารท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า "การเตรียมการที่เห็นว่า แปลกใหม่ขึ้นมาอีก คือเรื่องสื่อ ที่เห็นชัดเจนขึ้นมาอีกคือเรื่องสื่อ สื่อการสอนนี่ ค้นคว้ามามากขึ้น จัดทำมามากขึ้น ยกตัวอย่างที่โรงเรียนเราใช้บริการ หาได้ง่าย คือใช้สื่อสำเร็จรูปจากศึกษาภัณฑ์ อันที่สอง คณะครูเข้าใช้อินเตอร์เน็ตมากขึ้น ไม่รู้ว่าจะประหยัด หรือ ไม่ประหยัดไม่ทราบ แต่เป็นผลดีนะครับที่ครูได้ใช้อินเตอร์เน็ตแล้วก็จะพบว่าคณะครูได้ให้นักเรียนได้สืบค้นที่ห้องคอมพิวเตอร์ของเรา ซึ่งเราติดระบบความเร็วสูงไว้ให้แล้ว เพราะฉะนั้นที่เห็นเปลี่ยนชัดเจน ในอาทิตย์นี้นะครับ คือเรื่องเตรียมสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการสอนนี่หล่ะ แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือ ครูได้นำสื่อหรือนวัตกรรมนั้นมาปรึกษาว่าถ้าใช้อันนี้ แผนนี้เหมาะมั้ย ครูได้นำมาปรึกษา ยกตัวอย่างเช่น เมื่อวานมีสาระวิทยาศาสตร์ กับ คณิตศาสตร์ ที่นำมาให้ดูอาจจะด้วยความที่มั่นใจ ไม่มั่นใจแล้วแต่ ซึ่งเห็นแล้ว ผอ.ว่าอาจจะต้องขอบคุณท่านคณาจารย์ ว่าสิ่งที่คณะครูได้เตรียมการนั้นได้ส่งผลแล้วว่าอย่างน้อยการเตรียมการสอนของครูนั้นมีการเตรียมการที่เป็นขั้นตอน สิ่งที่เห็นชัดเจนนะครับครั้งนี้ครั้งที่สองผอ.เห็นว่าเป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีการให้ความสำคัญในการจัดเตรียมสื่อ จัดหามาอย่างไรนั้นคงไม่เป็นเรื่องสำคัญเท่าไหร่นัก แต่ว่า ขอให้มีประกอบในการจัดการเรียนการสอนนั้นคือสิ่งที่ผมเห็นชัดเจน" (ผู้บริหาร 2) นอกจากนั้นในการดำรงตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนที่เห็นชัดเจนคือ ความประหยัด ดังเช่นผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวว่า "ครูตอนนี้หลังจากเข้าร่วมโครงการนี้ ถ้าพูดตามตรงว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการเรื่องการประหยัดจะเห็นชัดเจนนะ ตามที่สังเกตและได้ประชุมกันนี้ จะไม่เหมือนกับหลายๆ ปีการศึกษาที่ผ่านมา เรื่องซื้อสินค้า เรื่องใครเข้ามาจำหน่ายสินค้าในโรงเรียนนี้จะสนใจเป็นพิเศษ แต่เดี๋ยวนี้เราเห็นชัดเจนว่าครูมีความตระหนักแล้วก็เห็นว่าเราต้องเป็นตัวอย่างแก่เด็กๆนะ เราจะเห็นว่าในเรื่องของอาหารการกิน การใช้จ่ายการแต่งตัว ครูที่นี่เห็นการปรับเปลี่ยนตัวเองเยอะพอสมควรเป็นตัวอย่างกับเด็กได้ คือไม่เหมือนแต่ก่อน แต่ก่อนค่อนข้างจะไม่ถึงขนาดฟุ่มเฟือยแต่ก็ใช้จ่ายมาก ก็คงไม่เกินตัวนะ แต่ก็อาจจะมีความจำเป็นด้วยส่วนหนึ่ง แต่เดี๋ยวนี้ก่อนจะใช้ สังเกตดูจะมีความคิด หรือ ตระหนักก่อนว่าจำเป็นหรือไม่ จะเห็นชัดเจนนะในเรื่องของการประหยัดหรือว่าอะไร....." (ผู้บริหาร 3) ด้านครูผู้สอนสะท้อนผลว่า "มีความรู้สึกที่ดี ผู้สอนมีพัฒนาดีขึ้น จากที่ไม่รู้เรื่องอะไร มีความสุขในการสอนมากขึ้น" (ผู้สอน 1)

สิ่งที่ต้องปรับปรุงในด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าบางครั้งผู้สอนมีความไม่เข้าใจสงสัยในการจัดการเรียนรู้แต่ขาดที่ปรึกษา จึงต้องรอจนกระทั่งพบวิทยากรในวันที่นิเทศ ผู้สอนบางท่านยังไม่มีความมั่นใจเนื่องจากได้รับการนิเทศเพียง 1 ครั้งและประเด็นในการปรับปรุงแก้ไขมีมาก ทำให้เกิดความกังวล การบูรณาการบางเนื้อหาไม่สามารถ

บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เช่น ฟิสิกส์ บางท่านขาดสื่อและแบบประเมินผลที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ และครูส่วนใหญ่เห็นว่าต้องมีการพัฒนาปรับปรุงด้วยการสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงไปจนกว่าจะประสบความสำเร็จในการสอน และเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูและนักเรียนจึงต้องใช้เวลาในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ไม่ควรให้แค่เข้าใจและให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและเกิดความตระหนักในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ วิธีสอนบางวิธีที่ได้รับอบรมเมื่อนำมาใช้แล้วไม่เหมาะกับผู้เรียน จึงเพิ่มการบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตผู้เรียน บางครั้งสอนโดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนจะเกินเวลาที่กำหนดเพราะใช้ระยะเวลามากซึ่งเวลาเรียนมีเพียง 50 นาที การวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ยังต้องมีการพัฒนาเนื่องจากยังขาดความสอดคล้องและการใช้ภาษายังไม่ถูกต้อง ตลอดจนสื่อยังไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บางครั้งเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรมขาดความชัดเจน ที่พักนักเรียนห่างไกลกันทำให้การจัดกิจกรรมและติดตามผลยาก ยังไม่แน่ใจผลงานของตนเองแต่จะพยายามในการปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่กำหนด ทำให้เกิดความไม่สบายใจเพราะเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทัน แต่ก็จะพยายามปรับปรุงต่อไป

จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่าสิ่งที่อยากจะบอกครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้ "ครูสอนดี อยากให้มีการเรียนการสอนอย่างนี้ มีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น สิ่งที่อยากให้ครูปรับปรุงคือ อยากไปศึกษานอกสถานที่ เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ใช้สื่อหลากหลายไม่สอนตามหนังสือเหมือนก่อน ไม่อยากให้ครูดุ ไม่อยากให้มีงานมาก ไม่ควรแบ่งกลุ่มนักเรียนมากเกินไป ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม "

ด้านผลการจัดการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน และการสะท้อนผลจากครูผู้สอนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสรุปผลเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ของนักเรียน

นักเรียนทั้งโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากครูทุกคนสอนและเน้นย้ำตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นอบรมหน้าเสาธง หรือประชุมต่างๆ แต่ยังเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้น้อย

2. ด้านการปฏิบัติตนและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

นักเรียนมีวินัยมากขึ้น และอยู่ในสังคมโรงเรียนอย่างมีระเบียบ มีความเคารพครู สถานที่และพี่มากขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้จากปฏิบัติจริง นักเรียนได้บูรณาการการเรียนรู้ทั้งจากการสอนของครูและโครงการของโรงเรียนทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักแบ่งปันผู้อื่น

นำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน เช่น นำกระดาษเหลือใช้มาทำเป็นกระดาษโน้ตข้อความ กตัญญูกตเวทีช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน มีจิตสาธารณะมากขึ้นเช่น ปิดน้ำปิดไฟเมื่อไม่ใช้ ปิดพัดลมเมื่อออกจากห้อง มีระเบียบวินัย นักเรียนมีความประหยัดมากขึ้นซึ่งจะเด่นมาก จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่า "ด้านผู้เรียน เรื่องแรกคงต้องพูดเรื่องการปฏิบัติตัวในกิจวัตรประจำวันก่อน การปฏิบัติตัวของเด็กถ้าเราสังเกตดูคงเป็นธรรมดานะ ในสถานศึกษากึ่งชนบทกึ่งเมืองอย่างนี้ จะมีแม่ค้าเข้ามาขายสินค้าในตอนเช้า คือจะได้ยินเสียงเด็กในชั้นโตๆ จะบอกว่าควรจะแบ่งเงินไว้ซื้อนม ซื้ออาหารในตอนพักเที่ยง ผอ.คิดว่าส่วนหนึ่งคงจะเกิดมาจากครูนี้ได้นำความรู้ ความเข้าใจไปเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง หรือไป Share ความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้มีความรู้มากขึ้น รู้จักคิดมากขึ้นว่าการใช้จ่ายจะทำอย่างไร เพราะงั้นช่วงนี้ถึงแม้มีแม่ค้าเข้ามาขายแต่ว่าการซื้อของเด็กนั้นจะลดลง แต่ว่าตอนเที่ยงนั้นก็คงธรรมดา ก็ต้องหิว ก็ไม่ว่ากันเด็กๆ ก็ต้องซื้อรับประทาน ทีนี้อีกเรื่องหนึ่งก็คือการดำเนินชีวิตประจำวันในภาคเช้าอย่างนี้ ก็คือ เรื่องการแต่งกาย มาเกี่ยวข้องอย่างไร ผอ.เห็นอาจจะเป็นเพราะว่าอันนี้ต้องยกความดีให้กับครูที่สอนและคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์เพราะว่าทำให้เด็กได้คิดถึงหลักการ อะไรนะ ความพอเพียงเพราะเท่าที่สังเกตดูเด็กจะรู้จักการแต่งกายแล้วก็การประพฤติตนในระเบียบมากขึ้นอันนี้อาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากผลที่ครูพูดบ่อยมากขึ้นหรือเปล่า มีเนื้อหาที่ครูได้สอดแทรกหรือบูรณาการอาจจะมีผลที่เกิดขึ้น หรือ กระทบกับเด็กโดยตรง ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนในเรื่องความประพฤติในการเปลี่ยน อันที่สามเรื่องการเรียนที่นี้ต้องบอกว่าเด็กให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระในทุกสาระทั้งหมด กล่าวคือ การออกนอกห้อง การที่ไม่สนใจการเรียนนั้นไม่มีนี้คือข้อดี ไม่รู้ว่าเป็นผลจากการบูรณาการหรือไม่ แต่ว่าถามว่าเปลี่ยนไหมตอบแทนทางคณะครูนะ ทุกท่านว่าสิ่งที่ท่านได้ทำนั้นแม้ว่าเด็กทั้งหมด จะเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้หมดก็ตามจะไม่เปลี่ยนวิถีชีวิตการดำเนินงานตามแบบวิถีชีวิตของตน กับการเรียนของตนนั้นให้ความสนใจมากขึ้น ตอนนี้เห็นเด็ก ๆ ถือวัสดุอุปกรณ์มาจากบ้าน อันนี้คือแปลกครับ ผมก็สังเกตอยู่ว่าถือมาทำอะไรกัน พอถามก็ทราบว่าครูได้ให้นักเรียนหาวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้มาจากบ้าน เช่น เห็นที่โรงเรียนที่พวกเศษวัสดุของเหลือใช้อาจจะนำเอามาใช้เป็นสื่อนะครับ ใช้เป็นสื่อในชั้นเรียน หรือครูอาจจะเอามานำไปใช้เป็นเรื่องของการนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันก็ได้ วัสดุที่เด็กนำมานั้นเป็นสิ่งที่เหลือใช้และหาได้ในท้องถิ่นของตนเอง ไม่ต้องไปหาซื้อ ตรงนี้ก็ชัดเจน" (ผู้บริหาร 1)

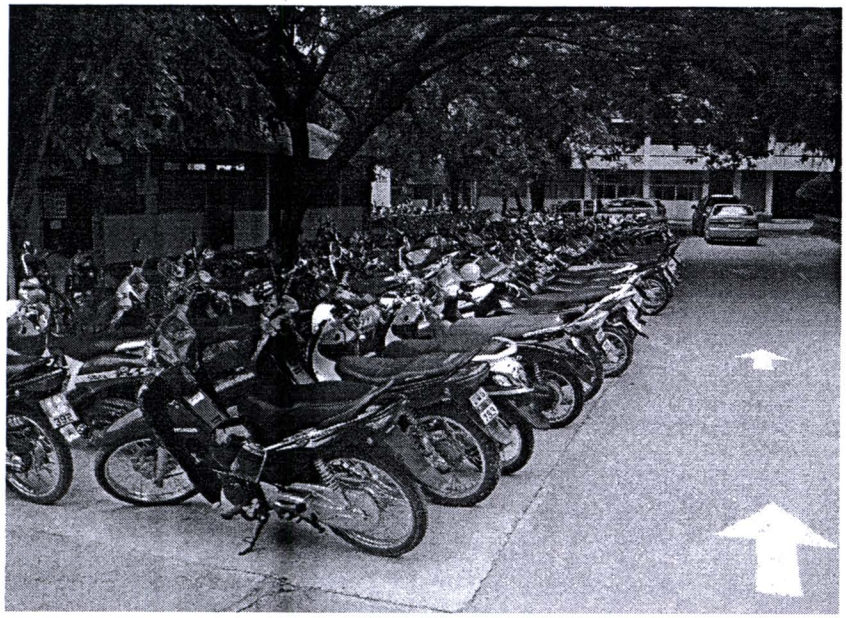

ภาพประกอบที่ 12 ความมีระเบียบวินัยในการจอดรถของนักเรียน

ภาพประกอบที่ 13 ความสะอาดและบรรยากาศในโรงเรียน

3. **ด้านโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน**

โรงเรียนให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะเน้นย้ำการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ไม่ให้นักเรียนนำโทรศัพท์มาโรงเรียน ให้เงินบุตรหลานใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ฝึกให้เห็นความสำคัญของการประหยัดอดออมและการหารายได้เพิ่มเติม และการปฏิบัติตนเมื่ออยู่บ้านให้สอดคล้องกับอยู่ที่โรงเรียน

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

ในวงจรที่ 2 พบว่า ปัญหาเกิดขึ้นจากวงจรที่ 1 ลดลง แต่ก็ยังมีปัญหาต่อเนื่องและเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนา ดังนั้นจึงมีการหาแนวทางแก้ไขร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย วิทยากร ผู้บริหารและครูผู้สอนดังนี้

ตารางที่ 5 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข วงจรที่ 1

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน	
1. แผนการจัดการเรียนรู้ยังเขียนไม่สมบูรณ์ เช่นสาระการเรียนรู้ยังไม่ชัดเจน เครื่องมือประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	1. วิทยากรให้คำแนะนำ อธิบายเพิ่มเติม ยกตัวอย่างและนำตัวอย่างมาให้ศึกษาและโรงเรียนมีระบบพี่เลี้ยงให้ครูที่มีความรู้ความสามารถแนะนำเพื่อนครู
2. ความไม่มั่นใจในการทำหลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดที่ปรึกษา	2. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ และให้ช่องทางในการปรึกษา เช่น เบอร์โทร หรือ อีเมล์
3. วิธีสอนที่ใช้และเทคนิคการสอนยังไม่เหมาะสม	3. วิทยากรให้ข้อเสนอแนะในวิธีสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้หลาย ๆวิธีตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ เช่นการแบ่งกลุ่มผู้เรียนไม่ให้มีมากเกินไปและให้มีกิจกรรมที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดวางแผน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
4. ภาระงานอื่น ๆ ตามนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ มากทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4. ผู้บริหาร วิทยากรและคณะผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ แนะนำให้ครูผู้สอนบูรณาการงานอื่น ๆ ให้เข้ากับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. ยังมีความไม่เข้าใจในเรื่องการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ครูผู้สอนบางท่านมองว่าวิชาของตนเนื้อหายากบูรณาการไม่ได้	5. วิทยากรให้คำแนะนำ อธิบายและยกตัวอย่างเป็นรายบุคคล
6. สอนแบบนามธรรมไม่เป็นรูปธรรมขาดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก	6. วิทยากรให้คำแนะนำ อธิบายและยกตัวอย่างเป็นรายบุคคล
7. การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนใช้เวลามาก	7. ผู้สอนต้องวางแผนล่วงหน้า และใช้นอกเวลาเรียนให้นักเรียนศึกษา เช่น วันเสาร์อาทิตย์ หรือหลังเลิกเรียน
8. ติดตามผลนักเรียนยาก เนื่องจากที่พักนักเรียนอยู่ไกล	8. ผู้สอนอาจติดตามผลจากผู้ปกครองเมื่อมาส่งนักเรียนที่โรงเรียนหรือเพื่อนนักเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน
ด้านผลการจัดการเรียนรู้	
1. **ด้านความรู้** นักเรียนมีความรู้แต่ขาดความเข้าใจและการเชื่อมโยงในชีวิตประจำวัน	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกการยกตัวอย่างและเชื่อมโยงประสบการณ์จริงใกล้ตัวผู้เรียน
2. **ด้านการปฏิบัติตน** นักเรียนบางส่วนยังปฏิบัติตนไม่เหมาะสม	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสอดแทรก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และชี้แนะในเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้การเสริมแรงนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดจนขอความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชนดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนบางส่วนที่ยังต้องพัฒนาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	ครูผู้สอนปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสอดแทรก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้การเสริมแรงนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ตลอดจนขอความร่วมมือผู้ปกครองและชุมชนดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน

การดำเนินการและผลสะท้อนของการปฏิบัติการในวงจรที่ 3

ขั้นวางแผน (Planning)

คณะผู้วิจัยได้ประชุมคณะวิทยากรและผู้ช่วยวิจัยเพื่อวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวงจรที่ 3 รวมทั้งนัดหมายวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนนำการสะท้อนผลในการปฏิบัติการวงจรที่ 2 วางแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการในวงจรที่ 3 ดังผลสัมภาษณ์ของผู้บริหารเช่น "ทางผู้บริหารก็ได้นิเทศครู กำกับครูโดยตลอด เราจะได้จัดทำแผนการนิเทศครู ให้เกิดมรรคผล เพราะทาง สพฐ. เราได้เน้นในเรื่องนี้มาตลอด ผู้บริหารของเราก็จะได้มาประชุม แล้วก็จัดทำแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ก็คือมีปฏิทินการนิเทศนะค่ะในเดือนหนึ่งเราก็จะมี ตารางว่าอาจารย์แต่ละคนจะได้รับการนิเทศจากอาจารย์ภายในนี้ซักหนึ่งครั้ง เพราฉะนั้นทางฝ่ายวิชาการก็จะร่วมกันทำแผนแต่ละท่านมาร่วมมือพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่า กระบวนการทำแผนการจัดการเรียนรู้นี้ครอบคลุม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ ได้ผนวกเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปไหม ผู้บริหารก็จะเน้นว่าจะมา Comment ให้อีกครั้งหนึ่ง คือผู้บริหารจะให้ครู ส่งแผนทุกวันศุกร์ก่อนจะสอนในสัปดาห์ต่อไป ผู้บริหารจะเป็นคน Comment หรือถ้าติดภารกิจผู้บริหารก็ต้องมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการหรือท่านรองว่า แผนทั้งหมดครอบคลุมกระบวนการหรือยัง เราก็มาดูว่าของใครที่ทำแผนไม่ครอบคลุมกระบวนการยังขาดตกอะไรบ้าง แล้วส่วนขาดส่วนเกินอะไรบ้าง เราก็จะมาดูใช้เวลาหลังเลิกเรียนซักหนึ่งชั่วโมงมาดูว่าฝ่ายวิชาการว่าเป็นอย่างไร ก็จะมาดูมา Comment กัน เราก็จะหาคนที่สามารถเป็นพี่เลี้ยงได้นะ ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนนี้" (ผู้บริหาร 1) "โรงเรียนเราโชคดีหน่อย ที่มีอาจารย์ที่เป็นหัวหน้าวันนี้มีการขับเคลื่อนเรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียง แล้วท่านเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ในเรื่องของแผนก็ดี ทางฝ่ายวิชาการร่วมกับศูนย์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของเราจะช่วยกัน ในเรื่องการทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมสื่อ การไปสอน แผนการจัดการเรียนรู้ คุณครูมีเรื่องการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปผนวกไหม ก็ต้องไปดู ท่านกรรมการนิเทศติดตามในเรื่องนี้โดยเฉพาะ แล้วก็มีการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้สมมุติว่าจะสอนอาทิตย์หน้านี้ วันพุธ พฤหัสบดี เราจะส่งแผนแล้วเราก็จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาว่าถูกต้องไหม มาตรวจว่ามีการผนวกเอาหลักการเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาไหม การจัดการเรียนรู้ของคุณครูสอดคล้องกับหลักการไหม ถ้าตรวจถูกต้องแล้ว จึงจะเอาแผนไปให้ครูใช้....มีครูที่ชำนาญการของแต่ละกลุ่มสาระมาช่วยดู คณิต อังกฤษ ภาษาไทย สังคม อะไรอย่างนี้ก็อยู่แปด แบบแปดคน แบ่งกันตามสาระของตนเองที่ได้ชำนาญการพิเศษกันในกลุ่มสาระฯของตนเอง" (ผู้บริหาร 2)

ขั้นปฏิบัติการ (Action)

ครูผู้สอนได้นำผลการสะท้อนจากวงจรที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังภาพ

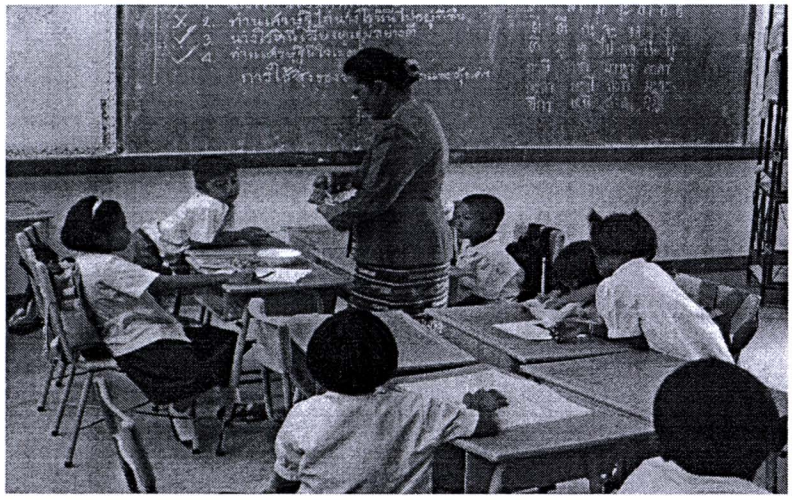

ภาพประกอบที่ 14 ครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มและใช้สื่อของจริง (เงิน) ในการสอนเรื่อง การใช้จ่าย

ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

โรงเรียนได้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการและเมื่อถึงวันเวลาที่นัดหมายวิทยากรได้เดินทางไปนิเทศครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 15 การนิเทศครูผู้สอนของวิทยากร

ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection)

ด้านการจัดการเรียนรู้

เมื่อนิเทศแล้ววิทยากรและคณะผู้วิจัยตลอดจนผู้บริหารและคณะครูได้ร่วมกันสะท้อนผล เพื่อให้เห็นจุดดีและจุดที่ควรปรับปรุง เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวงจรปฏิบัติการต่อไป จากการนิเทศของวิทยากรได้สะท้อนผลแก่ครูผู้สอน สรุปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 สรุปผลการนิเทศ ติดตามผลครั้งที่ 3

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ดี - มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อค่อนข้างสมบูรณ์ เนื้อหาครบ มีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดีแล้ว	- ควรมีการสรุปการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้ากับสาระท้องถิ่น อาจใช้ความพอเพียง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- รูปแบบการสอนแบบ CIPPA บางคนใช้รูปแบบ Constructivism	- ระบุขั้นตอนครบแต่ปรับปรุงรายละเอียดในบางส่วน

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ระบุขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมค่อนข้างสมบูรณ์ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนตามแผนดีมาก	- ครูดำเนินการเร็วเกินไป บางคนยังใช้สื่อไม่คุ้มค่า เพิ่มกิจกรรที่หลากหลายให้นักเรียนคิดให้ครบ 6 เพื่อส่งเสริมการคิด
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- สอดแทรกสาระท้องถิ่นในสถานการณ์ดีมาก	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- สื่อหลากหลาย เกมฝึกทักษะ - จัดระเบียบสื่อเป็นชุดดีมาก	- ให้นักเรียนสัมผัสสื่อพอสมควร โดยเฉพาะในการนับจำนวน เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- ระบุแบบฝึกให้นักเรียนทบทวน - ตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล	- ควรพัฒนาแบบฝึกให้มีความน่าสนใจ - ควรใช้แบบประเมินพฤติกรรมแบบรูบริคซ์
7. การจัดการชั้นเรียน	- เหมาะสมดีมาก บรรยากาศในห้องเรียนเหมาะกับการเรียน มองเห็นกระดานได้ดี	-
8. บุคลิกภาพของครู	- ครูมีความมั่นใจ เสียงดัง ชัดเจน ในช่วงที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูเดินสังเกตดูนักเรียนทั้งชั้น	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ตั้งใจทำกิจกรรม มีการปรึกษากับเพื่อนที่นั่งติดกัน	- บทบาทของแต่ละคนในกลุ่มเป็นภาพรวมไม่มีผู้นำ

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- เขียนได้ครอบคลุม แต่ในการประยุกต์ใช้ความรู้ ควรใช้สถานการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ - มีองค์ประกอบของแผนครบถ้วนตามรูปแบบการสอนแบบCIPPA - เขียนกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน มีการยกตัวอย่างให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการและแนวทางในการปฏิบัติได้	- ขั้นประยุกต์ควรปรับให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เขียนได้ดีแล้ว สอดแทรกเทคนิคก่อนกิจกรรมดี	- กิจกรรมที่ลงข้อมูลลงในกระดาษควรปรับเปลี่ยนเป็นกิจกรรมอื่นบ้าง กิจกรรมไม่น่าสนใจ
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- กิจกรรมมีการเล่าประสบการณ์และสามารถเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนได้ดี - เป็นไปตามขั้นที่ระบุไว้ในแผนมีการแก้ไขปัญหาเมื่อเครื่องฉายไม่พร้อม - ระหว่างที่นักเรียนทำกิจกรรมครูเดินดูนักเรียนและให้คำแนะนำนักเรียน	- ปรับปรุงเรื่องเวลา
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ใช้สื่อมีความเหมาะสมและเหมาะสมกับชีวิตประจำวันเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน	-
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีวิธีการประเมินที่หลากหลายนักเรียนสามารถสรุปจากประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันถูกต้องเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน	-
7. การจัดการชั้นเรียน	- มีการบริหารจัดการที่ดีเหมาะสมแบ่งกลุ่มที่ขนาดเหมาะสมทำให้กิจกรรมกลุ่มสะดวกยิ่งขึ้น	- ควรจัดกลุ่มนักเรียนใหม่ ไม่ควรให้นั่งติดกันมากเกินไปทำให้เสียการควบคุมชั้น
8. บุคลิกภาพของครู	- มีบุคลิกที่เหมาะสม มีความมั่นใจในการสอนดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการเสริมแรงด้านการทำงานกลุ่ม มีความมั่นใจในการสอน น้ำเสียงชัดเจน มีลำดับขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ตั้งใจเรียน สนใจกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น - มีทักษะการทำงานกลุ่ม นักเรียนมีความรับผิดชอบและให้ร่วมมือในกิจกรรมดี	-

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- เชื่อมโยงเรื่องใกล้ตัวและข่าวสารเกี่ยวกับป่าไม้ได้อย่างน่าสนใจ มีตัวอย่างคำถามและคำตอบทุกขั้นตอน มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนจุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครบทั้ง 3 ด้าน	- สาระการเรียนรู้ควรระบุให้ละเอียด - ควรมีใบกิจกรรมแนบท้ายแผน - ควรมีเกณฑ์ในการประเมิน หรือ rubrics ที่ชัดเจน
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- กิจกรรมน่าสนใจในส่วนที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรในดอนปู่ตา - กิจกรรมการสังเกตน้ำ มีความน่าสนใจ แต่ครูควรให้บันทึกไว้ว่า ต้องเตรียมน้ำตัวอย่างก่อนล่วงหน้า	- กิจกรรมจัดสวนขวดน่าสนใจแต่ขาดการเชื่อมโยงการอนุรักษ์ดอนปู่ตา - ครูควรมีตัวอย่างที่จะใช้ในขั้นสำรวจและขั้นอธิบายให้มากกว่านี้ กิจกรรมในขั้นขยายความรู้ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้คิด หรือปฏิบัติ - ควรมีมากกว่าการถามคำถาม
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- กิจกรรมราบรื่น นักเรียนอาสาตอบคำถาม ครูดำเนินการสอนได้ดีมากและชี้แจงเมื่อมีนักเรียนที่คิดต่างไปจากเพื่อน	- นิทาน/ ปรัชญาที่เกี่ยวกับความสามัคคีเป็นสิ่งที่ดี ควรระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อชี้ประเด็นว่า ทุกคนต้องช่วยกันอนุรักษ์
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและต้องการอนุรักษ์ดอนปู่ตาได้ดี มีความพยายามเน้นให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกอนุรักษ์แหล่งน้ำในท้องถิ่น	- กิจกรรมขาดความชัดเจนในเรื่องของการนำไปปฏิบัติจริง ขาดความชัดเจนว่าจะประเมินจิตสำนึกอนุรักษ์ได้อย่างไร
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวคือ ดอนปู่ตา	-
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินทั้งด้าน KPA	- ในแผนการจัดการเรียนรู้หัวข้อคุณลักษณะของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวิธีการประเมินอย่างไร
7. การจัดการชั้นเรียน	- ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่ม เงียบ เป็นระเบียบ	
8. บุคลิกภาพของครู	- เสียงดัง พูดจาชัดเจน ให้ความสนใจนักเรียนเป็นกลุ่ม มีการถามนักเรียนเป็นรายบุคคล	- หลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นปลายปิด ใช่หรือไม่ใช่ ได้หรือไม่ ควรถามคำถามที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิด
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- ให้ความร่วมมือในกิจกรรมดี	-

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ในส่วนของเงื่อนไขของความพอประมาณควรปรับเล็กน้อย
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เป็นไปตามลำดับดีมาก ใช้กิจกรรมเสริมทักษะ เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้	- ควรสอดแทรกการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- เริ่มจากคำศัพท์ไปสู่ประโยคที่ดีมาก กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอนของการสอนด้านทักษะ ฟัง- พูด	- ครูสอนเร็วเกินไปทำให้นักเรียนบางคนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ตามข้อที่ 1	- ตามข้อที่ 1
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- มีใบความรู้และใบงาน	- ในใบความรู้และใบงานควรแจ้งรายละเอียดให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	-	- ควรเพิ่มการประเมินชิ้นงานเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
7. การจัดการชั้นเรียน	- อาจารย์มีการควบคุมชั้นได้ดี	-
8. บุคลิกภาพของครู	- พูดเสียงดังฟังชัด และกระตือรือร้นในการสอน	- ในขั้นดำเนินการสอนครูไม่ควรอธิบายเร็วเกินไป ควรปรับให้ช้าลงและหมั่นถามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมได้ดีมาก	-

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนและประเด็นต่างๆ ชัดเจน มีใบงานกลุ่มแนบมาให้เห็นความพร้อมในการสอน	- ยังขาดแบบประเมินด้านเจตคติมารยาทในการฟัง การดู และการพูด การวัดประเมินผลตามสภาพจริงควรมีรูบริคส์ให้มีความชัดเจน เช่น ประเมินการอ่าน มีเกณฑ์ในการฝึกพิจารณาการอ่านอย่างไรบ้าง

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- เข้ากับเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจน มีเกมนักเรียนสนุกปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู - ครูมีเทคนิคทักษะการอ่าน การฟัง และการเขียน ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน	- ในแต่ละแผนกิจกรรมควรสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้และเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าด้วยกัน
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ควบคุมชั้นเรียน และเวลาได้ดี - กิจกรรมสนุก เช่น เกมต่อซอล์ก - อธิบาย ผญา จากภาษาถิ่น และภาษากลางเปรียบเทียบเห็นภาพที่ชัดเจนนักเรียนพูดภาษาอีสานได้เกือบหมด - ครูควรดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม	- ต้องสรุปประเด็นสาระที่สำคัญของการสอนในแต่ละชั่วโมง เชื่อมโยงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนเห็นความสำคัญและอยากปฏิบัติ - บางกิจกรรมเช่นการอ่าน นักเรียนบางคนยังอ่านไม่ได้ครูควรสังเกตและบันทึกเพื่อนำซ่อมเสริม
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- คำผญา ภาษิต คำคมอีสานทำให้เราทราบภูมิหลังความเป็นมาควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ไว้เป็นเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านภาษา	- ควรนำมาสอดแทรกในเนื้อหาโดยเน้นคำที่ยากเกินไปและมีการเชื่อมโยงกัน
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้อินเทอร์เน็ต ใบงาน ครูนำผ้าฝ้ายในชุมชนของตนมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ มีการนำบัตรคำ	- สื่อบัตรคำตัวอย่าง ผญา ควรมีมากพอกับใบความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- ควรปรับผลการจัดการเรียนรู้โดยครอบคลุม ทั้งความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ	- ควรเพิ่มการประเมินเป็นตามสภาพจริงโดยมีเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน
7. การจัดการชั้นเรียน	- ทำได้ดีมาก พูดจาไพเราะ ใช้คำที่ชัดเจน มีการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-5 คน ทำให้นักเรียนได้ร่วมมือในการเรียนรู้แบบร่วมมือ	- ควรมีการคละนักเรียนที่เก่งและอ่อนเพื่อให้คนเก่งช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า
8. บุคลิกภาพของครู	- ยิ้มแจ่มใส อัธยาศัยดี พูดจาไพเราะกับนักเรียน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความตั้งใจในการสอน อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	-

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนร่วมกิจกรรมดีมากและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ตอบคำถามและโต้ตอบกับครูได้ดี มีวินัยในตนเอง มีความสนใจและกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม	-

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน	-
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- มีการออกแบบหน่วยสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- มีขั้นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ครบทุกประเด็น	-
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการเข้าในแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการออกแบบได้เป็นอย่างดี	-
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- นำภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นมาสื่อได้เป็นอย่างดี	-
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- ให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองโดยครูช่วยวิจารณ์ผลงานให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	-
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดชั้นเรียนได้เหมาะสมกับกิจกรรม - สอนเป็นตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	-
8. บุคลิกภาพของครู	- ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับนักเรียน	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- สนใจกิจกรรมที่ครูนำเสนอ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ทำและสรุปผลงานที่ครูมอบหมาย	-

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีโดยใช้นวัตกรรมวิธีการสอนแบบ 4 MAT จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม KPA ขั้นกิจกรรมการวัดประเมินผลแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินชัดเจน เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบตามขั้นตอนของนวัตกรรม ซิปปา	- ปรับสาระสำคัญ/ สาระการเรียนรู้/ การวัดและประเมินผลให้มีความชัดเจน การวัดประเมินผลควรให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดีใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดี เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่วางแผนเอาไว้ การดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์	- ขั้นกิจกรรมยังไม่ชัดเจนนักเรียนไม่ค่อยเข้าใจ นกหวีดเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สัญญาณต่อนักเรียน
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องความพอประมาณ การมีเหตุผล และมีระเบียบวินัย ในการเลือกรับประทานอาหาร	- อาหารหลัก 5 หมู่ ควรมีการบูรณาการอาหารท้องถิ่น หรือผักปลอดสารพิษของท้องถิ่นของตน
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับบทเรียนและนักเรียน น่าสนใจและสอดคล้องกับกิจกรรม - ครูใช้สื่อที่หาง่ายและประหยัด ร่วมกับสื่ออุปกรณ์ที่นักเรียนมีอยู่ โดยประหยัดเวลาและงบประมาณ	- อาจมีแผ่นภาพการละเล่นประกอบ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนแทนการอธิบายอย่างเดียว
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- การวัดประเมินผลครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ พร้อมเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน บอกข้อบกพร่องของผู้เรียนและแก้ไขทันที และมีการเน้นย้ำในคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับผู้เรียน ประเมินด้านทักษะและคุณธรรมดี	- ควรกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินให้มีความชัดเจน

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
7. การจัดการชั้นเรียน	- บริหารจัดการในชั้นเรียนดี - จัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนและกิจกรรมสนุกสนาน	- ควรปรับปรุงหรือจัดการกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งปันให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการควบคุมชั้นเรียนเพื่อไม่ให้กลุ่มดังกล่าวเล่นกันเสียงดังและก่อความวุ่นวาย
8. บุคลิกภาพของครู	- บุคลิกดี พูดจาเสียงดังฟังชัด และจัดการเรียนรู้ได้ดี เป็นกันเองกับผู้เรียน นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและเป็นกันเองภายใต้พื้นฐานการให้ความเคารพและมีวินัย	- ชุดไม่เหมาะในการสอนวิชาพลศึกษาเท่าที่ควร ควรมีการแต่งกายที่สะดวกในการฝึกปฏิบัติและเคลื่อนไหวได้ง่าย
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีความตั้งใจและสนใจเรียนดีมาก พร้อมทั้งอยากมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ - นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข	- นักเรียนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมจะหยอกล้อเล่นกัน ครูควรมีการมอบหมายหน้าที่ในส่วนอื่นให้นักเรียนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจน เช่น เป็นกรรมการ เป็นต้น

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- วิเคราะห์เนื้อหาจัดทำหน่วยการเรียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกหน่วย - องค์ประกอบของแผนครบถ้วน	- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละแผนแต่ละกิจกรรมเน้นเฉพาะให้เกิดความชัดเจนและความสอดคล้อง การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ขาดกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครบ KPA
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- กระบวนการกลุ่ม จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงาน	-
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- ลงมือปฏิบัติและเกิดการปฏิบัติด้วยตนเอง ดำเนินการสอดคล้องตามแผนที่ออกแบบไว้	-
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- สามารถสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้สอดคล้องและครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	-

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ใช้สื่อของจริงที่มีในท้องถิ่น เช่น กลุ่มแม่บ้าน แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- จัดทำสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อผสม
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- สอดคล้องกับกิจกรรมดีสามารถประเมินได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	-
7. การจัดการชั้นเรียน	- จัดที่นั่งของนักเรียนเป็นกลุ่มตามที่จัดโครงงาน นักเรียนได้ร่วมปรึกษาหารือกัน	-
8. บุคลิกภาพของครู	- ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและมีความเข้าใจในตัวนักเรียนสามารถชี้ประเด็นที่สำคัญและเชื่อมโยงความสำคัญสู่การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมดี กล้าแสดงความคิดเห็นมีความกระตือรือร้นในการเรียน	- มีนักเรียนบางคนไม่สนใจเรียน เช่น เอาวิชาอื่นมาทำ ครูควรกระตุ้นความสนใจ โดยใช้เทคนิคต่างๆ - นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องฝึกการสื่อสารการนำเสนอหน้าชั้น

9. กลุ่มปฐมวัย

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกส่วน เขียนแสดงขั้นตอนตามนวัตกรรม (พหุปัญญา) ได้สอดคล้องตามขั้นตอน มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Story line เขียนแสดงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมแนบแบบประเมินพฤติกรรม ของนักเรียนตามความสามารถพหุปัญญา	-
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้	- กิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลของพหุปัญญาและ	-

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
	พัฒนานักเรียนครบทุกด้าน - เลือกใช้นวัตกรรม Story line ได้เหมาะสมกับวัยของปฐมวัย รวมทั้งบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของวิธีการของพหุปัญญา นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกันกับผู้อื่น	- เกมจับคู่คำเหมือน อาจปรับเป็นการจับคู่ภาพคำ จะทำให้นักเรียนเข้าใจคำ อ่าน คำจากภาพง่ายขึ้น
4. การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ด้านความพอประมาณ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด ร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับวัย - ด้านความมีเหตุผล นักเรียนร่วมกิจกรรมเต็มใจและมีความรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จ - ด้านภูมิคุ้มกัน นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน ร่วมกิจกรรมทำให้อยู่ร่วมห้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	- ควรปรับแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เด่นชัด ครูควรเน้นย้ำหลักการคุณธรรมที่บูรณาการเข้ามาทั้งด้านความเหมาะสม ความมีเหตุผลให้นักเรียนตระหนักในด้านความรับผิดชอบในการทำงาน การร่วมกิจกรรม จะทำให้เกิดผลงานที่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและทำให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
5. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	- ครูใช้สื่อที่เป็นของจริงที่นำมาจากชุมชน แผนภูมิเพลง ใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมของจริงจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวในท้องถิ่น	- ในแผนภูมิเพลง อาจมีภาพ แสดงประกอบคำได้ จะทำให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น เช่น อ่านคล่องขึ้นอีก
6. การประเมินการจัดการเรียนรู้	- มีการประเมินสอดคล้องกับวิธีการสอนแบบพหุปัญญา ครบทั้ง 3 ด้าน และสอดคล้องกับพัฒนาการครบ 3 องค์รวม ทั้ง 4 ด้านในแผนการจัดการเรียนรู้ แสดง รายละเอียดที่ประเมินไว้อย่างชัดเจน	- ควรเพิ่มแบบบันทึกการสังเกตเพื่อประเมินตามที่เขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ช่วงประเมินผลงานนักเรียนขณะที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน ควรแนะนำการฉีกกระดาษและให้เพื่อนได้ร่วมอภิปรายผลงานของเพื่อนด้วย
7. การจัดการชั้นเรียน	- มีมุมต่างๆเช่น มุมด้านการศึกษา ป้ายนิเทศส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนมีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ของตนเอง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรต่างๆ ได้ดีมาก ครูคอยให้คำแนะนำ ดูแลนักเรียนใกล้ชิด	- การจัดหน้าชั้นเรียน มีป้ายนิเทศภาพและชั้นวางกระเป๋านักเรียน ที่นอน อาจทำให้นักเรียนสนใจในสิ่งที่กำลังเรียนอยู่น้อยลง

รายการ	ข้อดี	ข้อที่ควรปรับปรุง
8. บุคลิกภาพของครู	- ครูอารมณ์ดี ใจดี สุขุม ให้การดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง - มีป้ายนิเทศแบบต่างๆที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีกฎกติกาที่ชัดเจน มีการเตือนนักเรียนทันทีเมื่อเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พร้อมให้คำแนะนำ	-
9. พฤติกรรมผู้เรียน	- มีความรับผิดชอบในการทำงาน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดีมาก มีระเบียบวินัยปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน	-

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียนและการสะท้อนผลจากครูผู้สอนพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ดังผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวว่า "ตอนแรก ๆ ไม่เข้าใจนะพอหลังจากอบรม 2-3 ครั้งและมีการนิเทศตัวต่อตัวจนถึงครั้งนี้ ครูมีความเข้าใจแล้วก็ทำได้สบายแล้ว" (ผู้บริหาร 1) ครูไม่ปล่อยให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมผ่านไปจะสอดแทรกสอนผู้เรียนทุกครั้งนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ มีการสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสอนทุกครั้ง และสอดแทรกได้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่สอน ครูมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักในการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนในทุกด้าน เช่น ด้านตรงต่อเวลา รับผิดชอบ เอาใจใส่ในงานที่ทำ ใช้ใจในการทำงาน ครูมีความสุขในการจัดการเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทำให้องค์ความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมหลากหลาย มีเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ หากสอนโดยใช้โทรทัศน์ก็จะมีการให้นักเรียนซักถามและให้อธิบายเพิ่มเติม และมีกิจกรรมอื่นๆ ประกอบ มีความเป็นกันเองบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ดีขึ้น มีการเสริมแรงผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการทำความดี แต่การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังต้องพัฒนาต่อไปเพราะการดำเนินการเพียง 1 เดือนซึ่งเป็นเพียงการเริ่มต้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะส่งผลอย่างอย่างยั่งยืนต้องใช้ระยะเวลาและทุกฝ่ายไม่ว่าผู้ปกครองชุมชน โรงเรียน นักเรียนต้องร่วมมือกัน ดังผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารท่านหนึ่งกล่าวว่า "เปิดเทอมมาเราตั้งหลักยังไม่ได้ดีเลย นี่เราเพิ่งเปิดเทอมมา เราเปิดมาได้ 2 เดือน การจัดการเรียนการสอนมันไม่เหมือนกับหว่านพืชที่อีกสองสัปดาห์จะออกผลได้ ที่นี้การสอนนี้ ถ้าเรามีเวลาซัก 1 เทอม

น่าจะดีกว่า คือมันจะทำรวดเร็วไม่ได้ ต้องใช้เวลาเราจะได้เห็นรูปร่างอะไรจะดีขึ้น..... ซึ่งตอนนี้คือมันจะได้เฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างเช่น การแต่งกายอย่างนี้ เราก็เริ่มได้ตั้งแต่เปิดเทอม ส่วนเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลจริง ๆ นะมันต้องดูอีกนานใช่ไหมละ" (ผู้บริหาร 2)

จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่าสิ่งที่อยากจะบอกครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ "ครูใจดีมากขึ้น ตั้งใจสอน ได้ความรู้มากขึ้น " "ได้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง" "ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก" "รู้เรื่องการออม" "มีเหตุผลมากขึ้น" "เนื้อหายากขึ้นแต่ครูมีการเตรียมตัวและสอนเข้าใจ ยกตัวอย่างชัดเจน" "ชัดเจนในการให้คะแนนมากขึ้น" "ครูสอนเน้นย้ำ ทวน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ" "ครูมีสื่อหลากหลายน่าสนใจ" "มีกิจกรรมสนุกๆ มาก" "เรียนด้วยความสนุก" "ครูให้ใจมากขึ้น" "อยากขอบคุณคุณครูที่สอนให้เป็นคนดีและอยากให้ครูสอนแบบนี้กับน้อง ๆ" "อยากให้ครูสอนแบบนี้ตลอดไป" " ไม่ชอบข้อสอบแบบเขียน" "ข้อสอบไม่ควรยากเกินไป" "งานเยอะทำให้เสร็จไม่ทันเวลา"

ด้านผลการจัดการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน และการสะท้อนผลจากครูผู้สอนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนแยกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ของนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ มีความตระหนักเห็นความสำคัญ ยกตัวอย่างและสอนผู้อื่นได้ ดังผลการสัมภาษณ์นักเรียน ได้แก่ "เข้าใจดีครูสอนทุกวัน 3 ห่วง 2 เงื่อนไข พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้คู่คุณธรรม ทำให้หนูทำอะไรต้องคิดก่อน เช่น จะให้พ่อแม่ซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ให้มั๊ย ไม่ควรเพราะไม่จำเป็น และสอนน้องๆ ที่บ้านให้มีความพอเพียงด้วย" (นักเรียน 1) มีความรู้ความเข้าใจในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เรียนมากขึ้น มีความรู้ในเรื่องของชุมชนตนเองมากขึ้น สนใจเรื่องใกล้ตัวมากขึ้นไม่รู้เฉพาะเนื้อหาในตำรา" (นักเรียน 2)

2. ด้านการปฏิบัติตนและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและเห็นแบบอย่างที่ดี ครูผู้สอนทุกคนช่วยกันเอาใจใส่ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รักชาติ เห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักหน้าที่ มีมารยาทไทย ดังผลสัมภาษณ์ผู้บริหารท่านหนึ่งที่กล่าวว่า "ข้อหนึ่งก็คือ ระเบียบวินัยดี ทำให้การเรียนการสอน จากที่มีการขาดเรียนเยอะ โดดเรียนบ่อย เราก็มีการพูดเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้ฟัง ทำให้เขานึกถึงความรักชาติ ความรักตนเอง ทำให้เขารู้จักหน้าที่ รักตนเอง อย่างนี้ ก็ทำให้ครูเข้าสบายขึ้น เมื่อก่อนแต่งตัวทรงผมยาว เสื้อลอยชาย กางเกงไม่ถูกระเบียบ พักกลางวันหรือพักระหว่างคาบจะลงมาไม่ขึ้นโรงเรียนซะที อันนี้ลำบาก เดี๋ยวนี้ก็ดีขึ้น ครูก็สบายใจขึ้น เด็กเราไม่โดดเรียนแล้วนะ ดีขึ้นแล้วนะ

อันนี้ก็เป็นความพึงพอใจมากขึ้น....พูดรวม ๆ มาแล้ว ก็เรื่องการแต่งกาย การโดดเรียน การหนีเรียนนี้ดีขึ้นมากเลย" (ผู้บริหาร 1) "ก็คิดว่าเด็กเดี๋ยวนี้ยังไม่มีปัญหาก็คือเด็กเรานี้มีคุณธรรมจริยธรรมขึ้น ไม่ค่อยมีปัญหา ผู้ปกครองก็ไม่ค่อยได้ออกมาหาเรา ไม่ได้ยินเสียงสะท้อนเหมือนแต่ก่อน เด็กก็แต่งกายสะอาด กว่าเดิม ก็เป็นระเบียบกว่าเดิม ก็ดูแล้วก็สดชื่นขึ้น ดูแล้วก็ดูเขาก็เป็นลักษณะแบบเด็กที่ไม่เป็นปัญหาเหมือนเมื่อก่อนดูแล้วเป็นเด็กที่มีคุณภาพมากขึ้นนะค่ะ เราไม่ต้องกวดเข้มมากเหมือนแต่ก่อน หรืออาจจะเป็นเพราะว่าเพิ่งเปิดภาคเรียนเราก็ไม่ทราบนะค่ะ แต่เท่าที่เห็น ครูเขาก็คุยอยู่ว่าเด็กเราดีขึ้นนะ มีคุณภาพดีขึ้นกว่าปีที่แล้ว พอเปิดภาคเรียนใหม่หรือว่าอะไร" (ผู้บริหาร 2) ซึ่งผลที่เกิดกับผู้เรียนส่วนหนึ่งปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 16 ความมีระเบียบวินัยของผู้เรียนแม้ไม่มีใครมาควบคุม

ด้านโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองพอใจในพฤติกรรมของลูกหลาน เนื่องจากโรงเรียนมีการติดต่อประสานทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนตลอด เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการพัฒนาผู้เรียนต้องพัฒนาให้รอบด้านไม่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น ครอบครัวและชุมชนก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียน ดังผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารท่านหนึ่งกล่าวว่า "ครูเขากำลังวิเคราะห์กันอยู่ ว่าปีนี้ยังไม่ได้ยินเสียงบ่นจากผู้ปกครอง เพราะว่าอยู่ใกล้ชุมชน แต่ก็ไม่มีเสียง คือ ถ้าผู้ปกครองมีเรื่องอะไรก็จะมาบ่น แต่ตอนนี้ยังไม่ได้ยินเสียงจากผู้ปกครองโดยเฉพาะเราก็อยู่นี่ ผอ. ก็อยู่นี่ ครูมีปัญหาอะไรเขาก็จะไปพูดคุย คือ ครูก็จะมาพูดคุยกับผู้ปกครองโดยตรง หรือไม่ก็เวลาปฐมนิเทศผู้ปกครองไว้ถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็ให้โทรศัพท์มา ผู้อำนวยการมีนโยบายว่าโทรศัพท์ไม่ได้มีไว้เพื่อขอเพลงจากสถานีวิทยุนั้นนี้ เราก็ต้องเตรียมไว้หมดหละ การสื่อสารกับผู้ปกครองเพราะฉะนั้นเราก็ต้องดูว่า

โทรศัพท์ของบุตรหลานของตนเองก็ต้องใช้ให้เป็นประโยชน์กับบุตรหลานของตัวเอง มานี้ก็ถือว่าเป็นการสื่อสารให้เรารู้เรื่อง ก็พยายามสื่อสารทางโทรศัพท์ได้โดยตรง ไม่ต้องออกมาโรงเรียนก็ได้ อันนี้เป็นเรื่องที่เราประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองโดยตลอด"(ผู้บริหาร 1) "ถามว่าตรงนี้ใครที่ภูมิใจคณะครูไปเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองมีเสียงปรบมือให้เลยว่าโรงเรียนทำได้ดีมาก ถ้านักเรียนขาดเรียนเกิน 3 วัน จะมีหนังสือไปถึงผู้ปกครอง เตือนว่าลูกคุณขาด 3 วันแล้วนะ ลูกคุณโดดเรียนนะมาสายนะ ก็จะมีหนังสือ จะเชิญผู้ปกครองมาคุยกัน พฤติกรรมนี้จะทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจไว้วางใจโรงเรียนของเรามากยิ่งขึ้น ลูกเขามาเรียนอยู่ตรงนี้นะ" (ผู้บริหาร 2) "ผู้ปกครองเค้าชื่นชมมากว่า นักเรียนดีขึ้น จะทำอะไรต้องคิดก่อน และเค้าสะท้อนมาว่าครูเอาใจใส่นักเรียนดีขึ้น" (ผู้บริหาร 3)

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

ในวงจรที่ 3 พบว่าปัญหาเกิดขึ้นน้อยลงมาก แต่ก็ยังมีสิ่งที่ยังต้องปรับปรุง ดังนั้นจึงมีการหาแนวทางแก้ไขร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย วิทยากร ผู้บริหารและครูผู้สอนดังนี้

ตารางที่ 7 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข วงจรที่ 3

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน	
1. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยังใช้ไม่เหมาะสมในบางประเด็น	1. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่วิทยากรให้คำแนะนำและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือขอคำแนะนำจากเพื่อนครูหรือผู้บริหาร
2. การเสริมแรงทางลบแก่ผู้เรียนเช่น ดุ ด่า ทำโทษหรือตี	2. ใช้การเสริมแรงทางบวก แก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และเสริมแรงทางลบด้วยการไม่ให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ศึกษาเทคนิคในการเสริมจากเพื่อนครูหรือผู้บริหาร
3. ความไม่มั่นใจหลังจากจบโครงการแล้วอยากให้วิทยากรมานิเทศอีก	3. โรงเรียนควรมีโครงการต่อเนื่องมีระบบนิเทศติดตามและประเมินผลแบบกัลยาณมิตรเสริมพลังอำนาจเพื่อให้ครูดำเนินการต่อไปอย่างมั่นใจและมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำ มีการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้ขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนอื่นๆ จะทำให้ครูเกิดความภาคภูมิใจและมีพลังในการพัฒนาตนเองต่อไป

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านผลการจัดการเรียนรู้	
1. **ด้านความรู้** มีนักเรียนบางส่วนที่ยังเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับในวิถีชีวิตไม่ได้	ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเสริม และดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอดแทรกการยกตัวอย่างและเชื่อมโยงประสบการณ์จริงใกล้ตัวผู้เรียนมากขึ้น
2. **ด้านการปฏิบัติตน** นักเรียนบางส่วนยังปฏิบัติตนไม่เหมาะสม	ครูควรดูแลแนะนำนักเรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษและครูควรสอดแทรกในการสอนทุกครั้ง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และชี้แนะในเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดจนขอความร่วมมือเพื่อนนักเรียน ครูท่านอื่นๆ ผู้ปกครองและชุมชนดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน
3. **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** นักเรียนบางส่วนที่ยังต้องพัฒนาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมในด้านที่นักเรียนขาด ให้การเสริมแรงนักเรียนหากนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีตลอดจนขอความร่วมมือเพื่อนนักเรียน ครูท่านอื่นๆ ผู้ปกครองและชุมชนร่วมมือดูแลการปฏิบัติตนของผู้เรียน

2. ศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

เมื่อครบรอบการปฏิบัติแล้วแต่ละสถานศึกษาได้สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

โรงเรียน / ผลการดำเนินงาน	บ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)	ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)	บ้านหนองนาคำ
1. จำนวนหลักสูตร	15	30	11
2. จำนวนครูที่ร่วมโครงการ	15	30	14
3. จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้	170	314	109
4. จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาตามแผน	349	2,260	467
5. ผลที่เกิดขึ้นกับครู	ได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพภาวะปัจจุบัน และมีความยั่งยืนด้านการจัดการเรียนการสอน มีระเบียบแบบแผนที่ดี ครูได้ศึกษาวิธีการสอนในหลายรูปแบบ และพัฒนาการสอน พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้	ครูได้เรียนรู้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง ครูมีความรู้และสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่เป็น	ครูที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในเรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน อีกทั้งมีความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ครูได้มีโอกาสไป

โรงเรียน / ผลการดำเนินงาน	บ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)	ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)	บ้านหนองนาคำ
	ทรัพยากรใกล้ตัว และมีอยู่ในท้องถิ่น ครูสามารถจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับท้องถิ่น และมีความรู้ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบและได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย	นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ ครูเป็นครูมืออาชีพมากขึ้น และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังให้กับนักเรียนเพื่อการดำรงชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน	ศึกษาดูงานเพื่อนำประสบการณ์มาพัฒนางานให้ดีขึ้น และให้เปิดโอกาสให้ครูได้นำผลงานมาแสดงต่อสาธารณชนด้วย
6. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถนำความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีในการใช้ของอย่างพอเพียง นักเรียน	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นใน การเรียนเกี่ยวกับสิ่งรอบตัว มีเหตุผล นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ครูสอนนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ เห็นคุณค่าของการดำรงชีวิตตามหลัก	ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีเหตุผล มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความตระหนัก หวงแหนภูมิปัญญาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง มีกระบวนการคิดในการทำงาน ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์

โรงเรียน / ผลการดำเนินงาน	บ้านแดงใหญ่ (ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)	ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)	บ้านหนองนาคำ
	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ทางการเรียนดีขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

เมื่อดำเนินการปฏิบัติการครบทั้ง 3 วงจรแล้ว คณะผู้วิจัย วิทยากร ครูผู้สอนและผู้บริหาร ได้มาร่วมประชุม สรุป ทบทวน สะท้อนผลผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคณะผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนและความพึงพอใจของครูผู้สอนหลังสิ้นสุดวงจร ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 17 การประชุมสรุปทบทวน สะท้อนผลผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 **ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ก่อนการจัดการเรียนรู้			หลังการจัดการเรียนรู้		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. ความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.17	0.76	ปานกลาง	4.33	0.52	มาก
2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.81	ปานกลาง	4.42	0.58	มาก
3. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.90	1.06	ปานกลาง	4.31	0.62	มาก
4. การจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.94	1.03	ปานกลาง	4.36	0.68	มาก
5. การวิจัยในชั้นเรียน (การศึกษาผลจากการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)	2.88	0.99	ปานกลาง	4.21	0.62	มาก
6. ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.84	0.90	ปานกลาง	4.17	0.75	มาก
7. การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน	3.49	0.81	ปานกลาง	4.40	0.64	มาก
8. การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน	2.98	0.91	ปานกลาง	4.13	0.67	มาก
รวม	**3.06**	**0.91**	**ปานกลาง**	**4.29**	**0.64**	**มาก**

(N=52)

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.06) โดยทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน ($\overline{X}$ = 3.49) รองลงมาคือ ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ = 3.24) และมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ = 2.84) ส่วนหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29) โดยทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ = 4.42) รองลงมาคือ การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน ($\overline{X}$ = 4.40) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.13) และเมื่อเปรียบเทียบก่อนจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้พบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น

2.3 **ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

ความพึงพอใจต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. การจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน	4.27	0.69	มาก
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่าน	4.25	0.62	มาก
3. การนิเทศของวิทยากร	4.65	0.52	มากที่สุด
4. ผลที่เกิดกับผู้เรียน	4.27	0.63	มาก
5. ผลสะท้อนจากผู้ปกครอง	4.00	0.77	มาก
6. ผลสะท้อนจากผู้บริหาร	4.21	0.72	มาก
7. การดำเนินงานวิจัยของท่าน	4.00	0.71	มาก
รวม	4.24	0.67	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าในภาพรวมความพึงพอใจของครูผู้สอนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24) โดยด้านที่ครูผู้สอนมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนิเทศของวิทยากร ($\overline{X}$ = 4.65) รองลงมามี 2 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นในระดับมากคือ การจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท่านและผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.27) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมี 2 ประเด็นคือ ผลสะท้อนจากผู้ปกครองและการดำเนินงานวิจัยของท่าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\overline{X}$ = 4.00)

2.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. คณะวิทยากรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน และมีการนิเทศติดตามผลที่ดีมาก เป็นการสะท้อนการทำงานของครูผู้สอนอย่างดีที่สุด แต่กระบวนการเขียนงานวิจัยดูเหมือนว่าไม่ค่อยให้ความสำคัญ ถ้าเป็นไปได้มีการต่อยอดการเขียนรายงานให้จบ 5 บทจะดีและสมบูรณแบบมากยิ่งขึ้นค่ะ
2. วิทยากรภาษาไทยน่ารักมากค่ะ มีเอกสารแจกทุกครั้ง
3. ต้องการให้จัดอบรมแบบนี้อีก

กลุ่มปฐมวัย

1. ในการอบรมครั้งต่อไปควรให้โรงเรียนนอกโครงการเข้าร่วมอบรมด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

1. อยากให้จัดช่วงปิดภาคเรียน ระยะยาวให้เสร็จสิ้น และช่วยจัดที่พักให้ด้วย เอกสารประกอบการอบรมอยากให้มีมากกว่านี้อีก เห็นประโยชน์และคุณค่ามากๆ อยากได้ไว้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยต่อไป
2. อยากให้มีการอบรมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจะนำไปพัฒนาเด็กให้มาก

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี

1. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรดีมาก แต่ผู้เข้ารับการอบรมมีพื้นฐานความรู้น้อยจึงไม่เข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัย
2. การเขียนรายงานวิจัยและการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1. ขอขอบคุณคณะวิทยากรที่ให้แสงสว่างเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ด้อยประสบการณ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1. ระยะเวลาในการอบรมควรขยายเวลาเพิ่มเพราะเนื้อหามากและยาก
2. สื่อ power point ตัวเล็กเกินไป

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

1. ควรอบรมต่อเนื่องและใช้ช่วงเวลาหยุดภาคเรียนที่ 1 (ต.ค.)
2. ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ในการอบรมในครั้งนี้ค่ะ
3. อยากให้มีการจัดการอบรมในลักษณะนี้อีกแต่ให้เน้นในเรื่องอื่น เช่น การประเมินโครงการ (ที่ควรนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียนได้)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. ควรจัดก่อนผู้เข้าอบรมส่งผลงานทางวิชาการค่ะ จะได้ทำได้ดีและถูกต้องด้วย
2. ควรมีการอบรมแบบนี้บ่อยๆ เพื่อจะได้พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น
3. อยากให้มีการอบรมทุกภาคเรียน เพราะอยากพัฒนาตนเอง